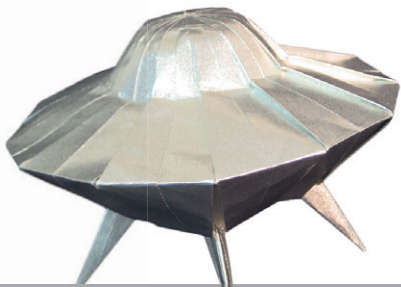

Origami volgens natuurkundigen

Pagina 7

‘Eerst vond ik het stoffige imago stom, nu zeg ik: Boeie! Ik zit op scouting!’

Pagina 3

Van Eva tot aan #MeToo: mannen en vrouwen zijn helemaal niet zo anders

Pagina 9

Amenra krijgt over de pijn van het zijn. ‘Helen met muziek is magisch’

Pagina 11

Still uit *Niemand in de stad*.

Huggende draaifeuten

Schrijver en voormalig corpslid bespreekt *Niemand in de stad*

De bioscoopfilm *Niemand in de stad* is net als de gelijknamige roman gebaseerd op B.E.E.T.S., het oudste dispuut van het Amsterdamsch Studenten Corps. *Mare* vroeg auteur en voormalig Beetsiaan Viktor Frölke om een recensie.

Tegen het eind van *Niemand in de stad* verzucht hoofdpersoon Philip dat hij ‘helemaal klaar’ is met het ‘Weeshuis’, het dispuutshuis aan een Amsterdamse gracht, waar hij zijn studententijd heeft doorgebracht.

‘Je zult het nog missen’, zegt zijn vriend Jacob, die al eerder naar een woonboot is verhuisd.

‘Wat ga ik missen dan?’

‘De vrijheid’, zegt Jacob. ‘Dat alles kan. En dat het, omdat het kan, al genoeg is.’

Deze dialoog verbaasde me, want *Niemand in de stad* is geen lofzang op vrijheid, maar op camaraderie, samen hangen, leed delen (en soms vriendinnetjes). Met vrijheid heeft dat weinig te maken, volgens mij is het er zelfs misschien strijdig aan. Echte vrijheid maakt eenzaam.

Als ik aan mijn eigen tijd denk in het dispuutshuis, waarop het ‘Weeshuis’ is gebaseerd – het Beetshuis was (en is) gevestigd aan de Amsterdamse Keizersgracht, bij de Negen Straatjes, er zijn slechtere plekken om student te zijn; ik mocht er in de tweede helft van de jaren tachtig een paar jaar wonen – dan denk ik aan oeverloos ouwehoeren, al dan niet in de vorm van ruim met bier besprenkelde ‘vergaderingen’, de zichtbare en de onzichtbare pikorde binnen het dispuut(shuis), en het uithalen van studentengrappen.

Niemand in de stad, gebaseerd op de gelijknamige roman van mijn dispuutsgenoot Philip Huff, die geboren werd toen ik aankwam, bevat grappen die nieuw waren voor mij. Het Mondiaanspel, bijvoorbeeld, bestaat eruit om een zo kort mogelijke route te vinden van A naar B, door alleen kaarsrechte wegen te bewandelen. Dus in de Amsterdamse binnenstad stap je dan over geparkeerde auto’s en zwem je dwars door een gracht.

Dat deden wij niet. In mijn tijd beleefden wij aardigheid aan het in de gracht smijten van uit de grond losgewrikte parkeermeters (het Karel Appelspel genoemd, die smeeft immers verf op het doek), het ‘rondslaan’ van auto’s (op hoge snelheid slippen op parkeerterreinen) en het tamelijk gevaarlijke dakenraceren: midden in de nacht klaute-

ren over de daken van belendende grachtenpanden.

Het loopgravenoorlogje uit de film, waarbij twee dispuuten elkaar bekogelen met servies, terwijl er dekking wordt gezocht vanachter gekantelde tafels, kende ik niet. Daar staat tegenover dat er niet één keer wordt gezood, in mijn beleving toch het summum van de corporale subcultuur. Voor wie niet bekend is met deze tak van sport: zooien doe je ofwel 1 op 1, door elkaar bij de revers te pakken en tegen de grond te drukken, ofwel *en groupe*, waarbij de inzet meestal een vat bier is. Wie zo’n kluit bezwete mannen en vrouwen ziet duwen en trekken in een overvolle sociëteit begrijpt de prevalentie van de krentenbaard onder corpsleden.

> Verder lezen op pagina 6

Taalconflict: ‘De rector was rude’

The Democratic Students Party had maandag tijdens een de universiteitsraad een aanvaring met rector magnificus Carel Stolker. Het onderwerp: de voertaal.

De universiteit wordt steeds internationaler. De bestuurstaal is echter Nederlands. Een grote barrière voor buitenlandse studenten en medewerkers die willen meebeslissen over de koers van de universiteit. Tijdens de raadsvergadering werd dat pijnlijk duidelijk.

The Democratic Students Party The Hague (DSP), die een zetel heeft in de universiteitsraad, wil vooral opkomen voor studenten in Den Haag, die het Nederlands vaak niet machtig zijn. DSP-raadslid Viktor Blichfeldt (international studies) uit Noorwegen had daarom Engelse vragen ingediend over de mogelijkheden tot steun voor niet-Nederlandse raadsleden.

Rector magnificus Carel Stolker begon in het Nederlands aan zijn antwoorden: ‘Het gaat om de medezeggenschap...’ Blichfeldt onderbrak hem: ‘Is het mogelijk om deze vraag in het Engels te beantwoorden?’ De vrijwilliger die voor hem vertaalde, was namelijk al op weg naar een college. ‘Nee’, antwoordde Stolker. ‘Ik doe het in het Nederlands als je dat niet erg vindt.’

Blichfeldt sputterde nog wat tegen, maar de rector ging door: ‘Ik doe het heel voorzichtig en rustig zodat je het dan kan volgen.’

De bestuurstaal is Nederlands, legde Stolker vervolgens uit. Met als gevolg dat de ‘medezeggenschap ook in het Nederlands’ is. ‘Wij vinden het oké als iemand in het Engels reageert tijdens de vergadering. Je moet echter wel de stukken, die zijn geschreven in het Nederlands, kunnen lezen.

‘Als u mijn vraag niet in het Engels wil beantwoorden dan ben ik niet in staat om op u te reageren’, zei Blichfeldt.

> Verder lezen op pagina 5

Rectificatie: Plagiaatbeschuldiging in recensie Kellendonk-biografie onterecht

Vorige week beschuldigde gastrecensent Jan Just Witkam biograaf Jaap Goedegebuure van plagiaat (‘De doden hebben altijd ongelijk (en ongeluk); *Mare* 5). In zijn biografie over Frans Kellendonk zou Goedegebuure een inventaris van het Kellendonk-archief (gemaakt door André Bouwman en Ernst Braches) nergens hebben genoemd, schreef Witkam. Goedegebuure doet dit echter achter in zijn bibliografie wel degelijk. De redactie betreurt deze uitglijder en had dit feit beter moeten checken.

Nog even geduld... geen geld naar DUO

Geld om de lange wachttijden bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) te verkorten is er niet, schrijft onderwijsminister Van Engelshoven.

Pagina 4

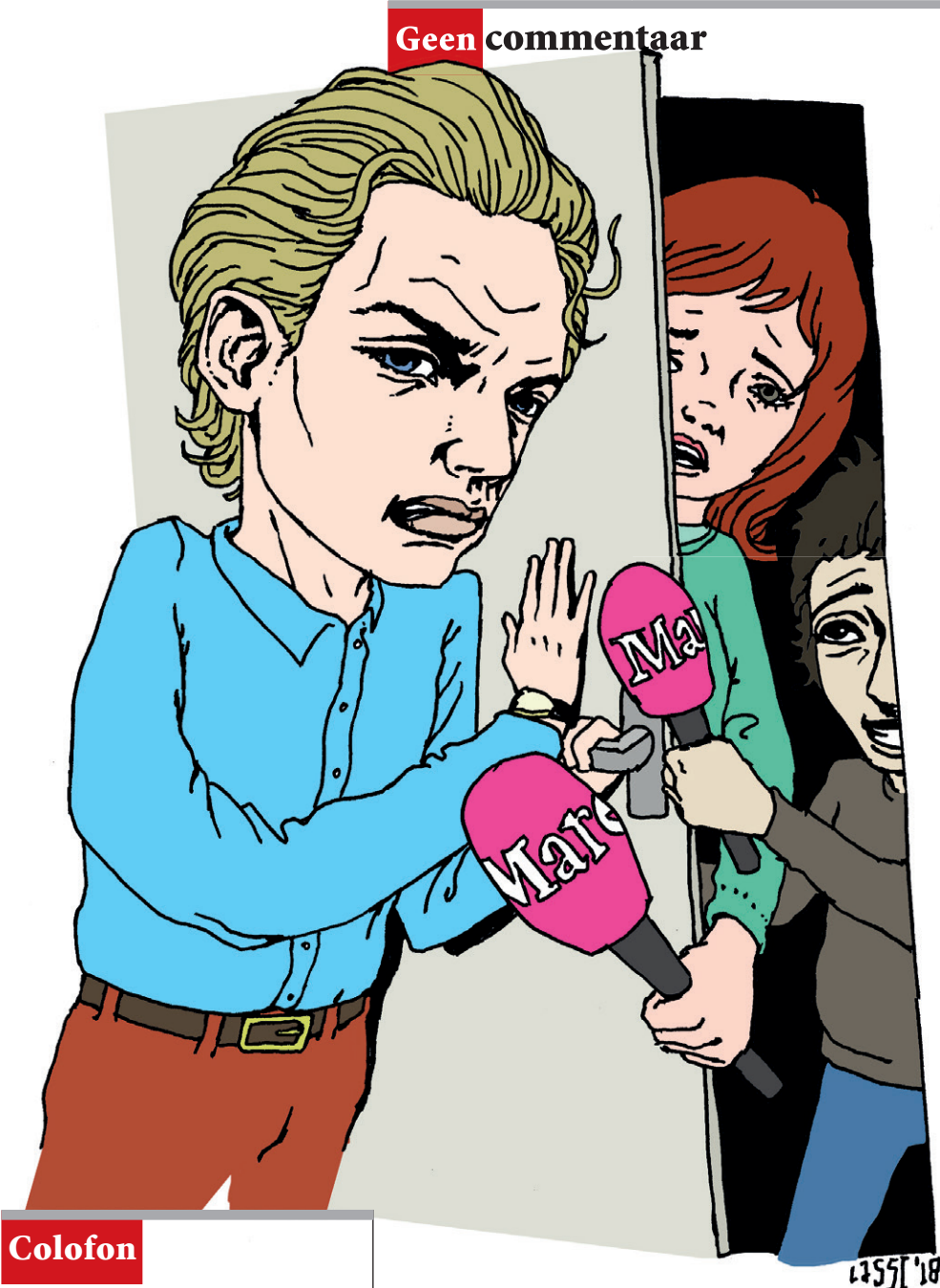
Opinie: Waar blijven die eco-bierbekers?

Waarom maakt de gemeente geen werk van statiegeldbekers? Dat vragen de studenten zich af die na Leidens Ontzet al het plastic afval uit de grachten visten.

Pagina 8

Bandirah Pagina 12

Geen commentaar

Colofon

Redactieadres: Nieuwsprijs 2, 2311 BL Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
Website mareonline.nl
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 15000
Hoofredactie
Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl
Redactie
Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl
Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman a.s.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Susan Wichgers s.wichgers@mare.leidenuniv.nl
Medewerkers
Femke Blommaert · Holger Gzella · Tim Hoffman · Marit de Roij · Benjamin Sprecher · Daniëlle Tuk
Fotografie Taco van der Eb · Marc de Haan
Illustraties Bas van der Schot · Bandirah · Silas.nl
Basisontwerp Roeland Segaar, Dokwerk Communicatie
Art direction en vormgeving marcel van den berg
Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort
Telefoon 023 - 571 47 45
Redactieraad
Prof. dr. Rick Lawson (voorzitter) · Prof. dr. Frank Israel (vice-voorzitter) · Dagmar Brouwer · Prof. dr. Willem van der Does · drs. Malou van Hintum · Emilie van Kinschot · Thomas van Klaveren · Nathan Oosthoek · Frank Rensen · dr. Alexander Pleijter · Maarten Jesse Pot
Jaarabonnementen
Een jaarabonnement op Mare loopt van september t/m juni. Belangstellenden kunnen Mare thuisgestuurd krijgen door €35 over te maken op IBAN NL68RAB00103257950 ten name van Universiteit Leiden (o.v.v. Mare en SAP-nummer 6200092091) en vervolgens een bevestigingsmail met daarin hun adres te sturen naar redactie@mare.leidenuniv.nl. Studenten betalen €25.
Ter controle graag in de bevestigingsmail ook het studentnummer vermelden.
Adreswijzigingen, klachten en opmerkingen over de toezending redactie@mare.leidenuniv.nl 071-5277272
Ingezonden mededelingen
Mededelingen voor het op donderdag verschijnende nummer moeten uiterlijk de voorafgaande donderdag 16.00 uur in het bezit van de redactie zijn.
ISSN 0166-3690

Volgende week
geen Mare

Volgende week verschijnt er geen Mare. Nummer 7 komt uit op 1 november. Mededelingen voor dat nummer moeten uiterlijk 29 oktober ter redactie zijn.

Transparant spreekverbod

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK Minerva wordt transparanter, zei ‘voorzitter Commissie van Advies’ Huib Wurfain vorige maand in *Mare* over de aangekondigde cultuurverandering. Niet alleen de bilnaad-adjes en verplichte jenever moesten eraan geloven, het bestuur wilde ook af van de sterk hiërarchische cultuur in de verenigingshuizen. Groepsdruk, verplichte aanwezigheid op de sociëteit en bemoeienis met de keuze voor een verband, het werd allemaal aan banden gelegd.
‘Vo voor het bestuur en haar ribfluwelen revolutie!’
Maar...
Wat vonden die huizen daar eigenlijk van? Met die vraag togen twee *Mare*-redacteurs langs de corporale voordeuren. Herkennen bewoners zich wel in de beschreven ‘verstikkende cultuur’? En zo ja, wilden ze wel een ‘cultuurverandering’? Lang leve de Nieuwe Openheid, nietwaar?
De deur van het vijfde bezochte huis was nog niet dicht, of een van de verslaggevers kreeg een pushbericht van de Minerva-app doorgestuurd. ‘Waarde Leden’, waarschuwden De Grote Roergangers. ‘Er loopt een mediaploeg door Leiden. Als je wordt aangesproken, verwijs dan te alle tijden (sic) door naar de Bestuursgang en ga niet inhoudelijk in op de vragen.’
Ziehier het nieuwe transparante Minerva, dat in één commando meer dan 1900 leden – allemaal volwassen en voorzien van een vwo-diploma – een spreekverbod oplegt.

Maar, zegt Minervabaas Philip Ackermans achteraf in een telefoontje, het bestuur wist ten tijde van het bericht nog niet dat de door Leiden trekkende ‘mediaploeg’ *Mare* was. Stel dat het een riooljournalist van Pownews was geweest, waarmee ze eerder erg slechte ervaringen hadden gehad?
Het is natuurlijk ondoenlijk om alle leden te controleren en bovendien is het bestuur helemaal niet verantwoordelijk voor alle uitlatingen en gedragingen van haar onderdanen. Monden snoeren voedt dan alleen maar argwaan. Dan gaan media vanzelf denken dat er meer aan de hand is.
For the record: *Mare* wil niets meer en niets minder dan bewoners hun kant van het verhaal te laten vertellen. En al was het Pownews, dan nog mag je hopen dat de leden zelf wel kunnen bedenken tegen wie ze wel en niet willen praten. Dat ondervonden wij ook aan den lijve.
Ackermans liet weten opgelucht te zijn toen hij ontdekte dat het slechts *Mare* was die langs de deuren trok. Maar ons logische verzoek om een rectificatie rond te appen met de mededeling dat het ieder lid vrij stond om te praten, willigde hij dan weer niet in. Al stond het *Mare* volgens hem wél vrij bij de huizen aan te bellen en een verhaal te maken.
Nou, met die zegen zijn we natuurlijk dolblij! Dus bij deze: lieve Minervanen, kom met ons praten! Jullie zijn veilig, we hebben geen camera’s en zullen niet bijten. En ook al heeft hij het jullie nog niet laten weten: het mag gewoon van de baas.

Column

Cambridge is ‘the other place’

Toen toeristen foto’s van me begonnen te maken wist ik pas zeker dat ik aan de universiteit van Oxford studeerde. Het was de tweede zaterdag van oktober, *Matriculation Day*. Gehuld in kleding die op een Harry Potter-set niet zou misstaan begaf ik me in een stroom van eveneens volgens strikte voorschriften geklede studenten naar het Sheldonian Theatre. Een buitenkansje voor de gemiddelde Japanse toerist met camera in de aanslag.
We waren vooraf nadrukkelijk gewaarschuwd dat de kledingvoorschriften zeer nauw luisteren. De handhavers van Oxfords *sub fusc*-dresscode kennen geen genade: de witte blouse moet een hoge kraag hebben, het lint om de nek moet zo geknoopt zijn dat beide uiteinden even lang zijn en de *gown* moet precies tot de knieën komen.
Iedereen in Oxford kent de verhalen over studenten die de toegang tot hun examens of zelfs hun diplomering wordt geweigerd vanwege sokken die niet hoog genoeg zijn of een rok die donkerblauw in plaats van zwart is. Een huisgenoot betrapte ik er de avond van tevoren op dat hij een wit randje op zijn schoenen zwart zat te verven. Voor *special snowflakes* geen ruimte.
In rijen van vier betraden we met de *dean* van ons college het Sheldonian Theatre. Binnen vond een oeroude ceremonie plaats waarin de ene hoge piet van de universiteit in het Latijn aan de andere vroeg of zij deze studenten officieel wilde toelaten. Tot ons aller opluchting antwoordde ze, eveneens in het Latijn, bevestigend. Er volgde nog een korte speech in het Engels waarin we gefeliciteerd werden met onze toetreding tot de sekte – zo voelde het althans. Het hele gebeuren duurde nog geen tien minuten, maar wordt in Oxford als zeer belangrijk beschouwd. Afwezigheid wordt niet getolereerd, *without matriculation no graduation*.
Het ritueel sloot de introductietijd formeel af, al hadden we er tegen de tijd van de ceremonie al een week aan colleges opzitten. Het collegejaar in Oxford bestaat uit drie keer acht weken, en men gaat er prat op dat er in die vierentwintig weken twee keer zo veel werk verzet wordt als

aan andere universiteiten in veertig weken.
Na mijn eerste week geloofde ik dat direct. Nog nooit had ik zoveel pagina’s moeten lezen ter voorbereiding van colleges en al helemaal nooit was er van me verwacht dat ik me in werkgroepen elk artikel tot in de kleinste details kon herinneren. Een lichte cultuurschok.
De week voordat het semester begint, liefkozend *0th week* genoemd, wordt gebruikt voor introductiebijeenkomsten. Ik kreeg er legio van mijn college, mijn studie en mijn departement. Meerdere keren werd benadrukt dat ‘Oxford geen fout heeft gemaakt. Jij hoort hier thuis.’ *Imposter syndrome* is veelvoorkomend. Niet heel wonderlijk, gezien de vele *formal dinners* en recepties waar we in de eerste weken al bij aanwezig moesten zijn in onze netste kleren om te dineren of wijn te drinken in settings die zo chique waren dat ze soms als een andere planeet aanvoelden voor een eenvoudige student uit Nederland.
Er was meer waar ik aan moest wennen. Het Oxford-vocabulaire, bijvoorbeeld. De semesters hebben aparte namen (Michaelmas, Hilary en Trinity), een PhD heet hier een DPhil en als je het over je bachelor hebt in plaats van je undergrad krijg je vreemde blikken. Wanneer je iemand ontmoet, dien je eerst naar zijn college en daarna pas naar zijn studie te vragen. Bij een formal dinner ga je pas zitten wanneer de Warden de *grace* heeft uitgesproken. En, het belangrijkste, over Cambridge spreek je alleen met de woorden ‘the other place’.
Andere dingen gaan dan weer precies zoals je zou verwachten. Zo moeten we bij elk college onze handtekening zetten bij aanwezigheid. Niet voor de opleiding, maar voor de immigratiediensten, die internationale studenten die onvoldoende presteren of vaak afwezig zijn met liefde en plezier het land uitgooien. We moeten immers niet denken dat we iets voorstellen.
MARIT DE ROIJ studeerde geschiedenis en Russische studies in Leiden en volgt nu een vervolgmaster in Oxford

De eindbaas van de bende

Hoe een wrede keizer zich ook bezighield met het Romeins recht

De Romeinse Keizer Septimius Severus rekende hard af met zijn tegenstanders. Elsemieke Daalder onderzocht de 38 uitspraken die van hem bewaard zijn gebleven.

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN Rome, 2^e eeuw na Christus: in het paleis op de Palatijn wordt een hoorzitting aan de keizer Septimius Severus voorgelegd. De slaaf van Titianus Primus, die in opdracht van zijn baas een bedrijf runde, lichtte achter zijn rug om een boel graanhandelaars op, en ging er met de kas vandoor. Maar de graanhandelaars willen wel geld zien, en stellen Primus aansprakelijk: het is immers zijn slaaf, dus hij is verantwoordelijk. Primus verdedigt zich: de slaaf handelde niet binnen zijn opdracht, dus hij hoeft er ook niet voor op te draaien. Die schimmige dealtjes met de graanhandelaars, daar heeft hij niets mee te maken. De keizer mag het zeggen.

‘Het resulteert in een nieuwe uitspraak. De slaaf wekte de ‘schijn van volmacht’ op’, zegt promovenda Elsemieke Daalder. ‘Het leek alsof de slaaf in zijn opdracht handelde, dus dat telt ook. De keizer zei: “Je had hem maar beter in de gaten moeten houden”’. Dit is wel een leuke uitspraak, want de juristen denken alleen maar in regeltjes, regeltjes, regeltjes. En de keizer kiest voor een andere benadering. Dit had ook met de handel te maken: voor een keizer was de graantoevoer van Rome heel belangrijk. Hij moest de graanhandelaars dus ook te vriend houden.’

De keizer was de machtigste rechter in Rome, zegt Daalder. ‘De eindbaas van de bende’, noem ik hem weleens in colleges. Hij stond aan de top van de juridische piramide, en boven de wet. Iedereen mocht een hoorzitting bij hem aanvragen – al werd dit verzoek niet altijd ingewilligd. De zitting vond dan plaats in het paleis op de Palatijn, met de keizer op de troon, naast hem een handvol ‘juristen en niet-juristen’ als raadgevers. ‘Het moet heel im-

posant zijn geweest’, aldus Daalder. Maar hoe machtig de keizer ook geweest is: er is bijna geen documentatie over de gang van zaken in de keizerlijke rechtszaal overgeleverd. Daalder bestudeerde de enige verzameling keizerlijke rechterlijke uitspraken uit de Romeinse tijd. Geschreven door de Romeinse topjurist Julius Paulus, en allemaal uitspraken van keizer Severus.

‘En dat is natuurlijk de eerste aanwijzing dat er iets gek is aan de hand is’, zegt ze. In de praktijk hechtten de Romeinse juristen namelijk niet zoveel juridische waarde aan de uitspraken van de keizer. Die waren namelijk vaak specifiek, en hadden weinig waarde voor toekomstige rechtszaken – iets wat juristen ‘precedentwerking’ noemen. Het was voor de juristen vaak eigenlijk niet zo interessant, dus.

Daalder beschreef en bestudeerde voor haar proefschrift waarop ze eind deze maand hoopt te promoveren, alle 38 cases uitvoerig. ‘Het zijn mijn 38 kindjes’.

Ze heeft lang nagedacht over waarom Julius Paulus de verzameling heeft gepubliceerd: ‘Mijn conclusie is dat met die verzamelingen Paulus het beeld van Severus ‘at work’ wilde schetsen.’

Een reclame voor de keizer, dus? ‘Het is in ieder geval een tekst waarin een positief beeld wordt geschetst van de keizer.’

Dat was misschien ook

nodig: Severus stond – en staat, nog steeds – bekend als ‘een enigszins wrede keizer’, zegt ze, ‘die nogal hard met zijn tegenstanders afrekende. Hij is door twee burgeroorlogen aan de macht gekomen, in een tijd

waarin die al heel lang niet meer waren voorgekomen.’

Veel van de Romeinse burgers in de tweede eeuw hadden dus nooit een burgeroorlog meegemaakt en schrokken van het geweld. ‘Als je door middel van oorlog aan de macht komt, reken je af met je tegenstanders. Dat is hard, maar het hoort er wel bij. Daar komt het negatieve imago vandaan.’

Het zal geen lieverdje zijn geweest. Maar, hij is misschien ook niet de barbaarse, wrede keizer zoals hij vaak wordt gezien. Wat je ziet als je juridische bronnen leest, is dat de man zich veel bezighield met het recht. Hij had ook een andere kant.’

Zoals in de zaak van het minderjarige meisje Rutiliana. Zij eiste een landgoed op, dat contractueel aan haar overleden vader was beloofd. ‘Op basis van het recht kon Severus het niet aan haar toekennen, maar hij deed het wel’, zegt Daalder. ‘En hij doet dat omdat een bepaald beding uit het contract hem niet beviel – dat staat er letterlijk:

‘Het beding beviel hem niet’. Bovendien hadden haar voogden zich misdragen en waren uit voogdij gezet, dus hij vond het een nare zaak. Dit is een billijkheidsbeslissing – in strijd met het recht, maar ingegeven door het tegemoet willen komen aan een zielig meisje’. In de Middeleeuwen verklaart men de uitspraak van de keizer als volgt: “De keizer zag een

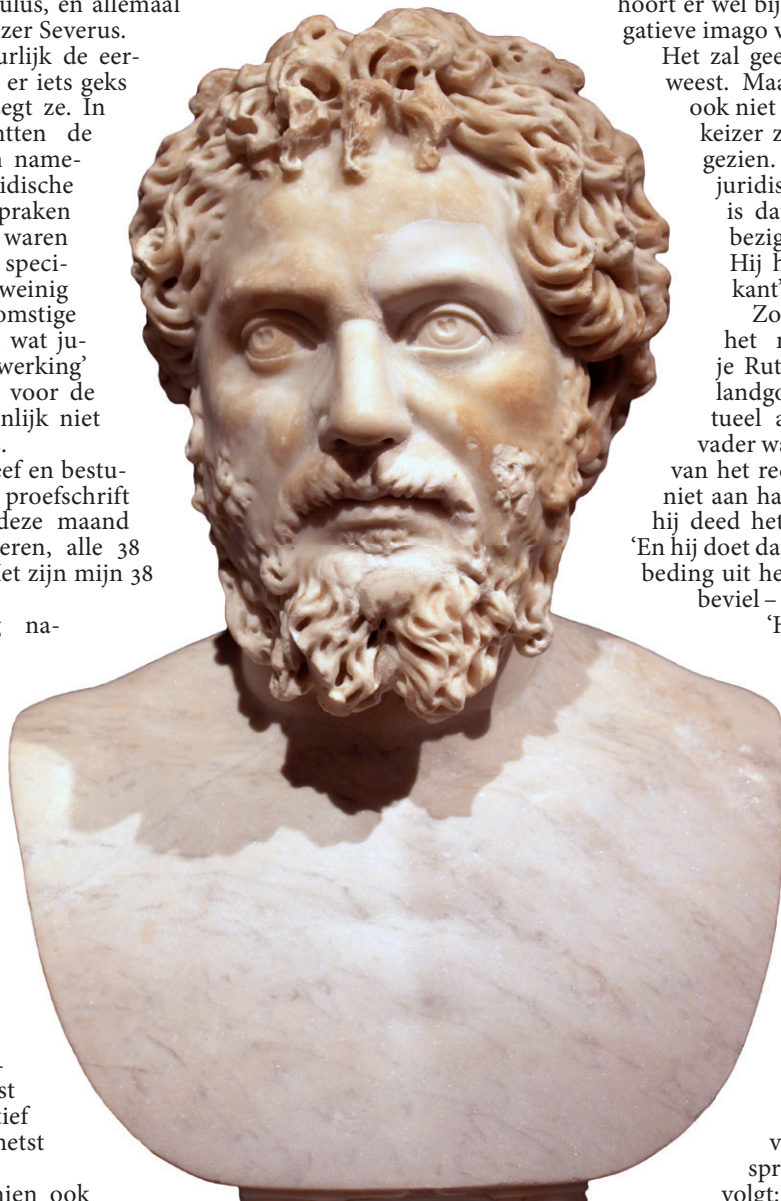
welgevoemd meisje, en daarom was hij aangedaan en hij oordeelde in haar voordeel”. En zo zitten er meer beslissingen in, waarin de keizer zich van zijn beste kant laat zien.’

Kan zo’n verzameling dan nog wel als historische bron dienen? ‘Als je zegt dat een document dient voor zelfpresentatie, dan trek je de historische waarde wel in twijfel. Maar aan de andere kant: je kan in zo’n tekst ook niet pure fictie opschrijven. Dat wordt over propaganda ook gezegd: dat is het effectiefst als het – gedeeltelijk – op waarheid berust.’

Daarnaast geven de cases, die bijvoorbeeld gaan over geschillen over erfenissen, scheidingen en huurcontracten, een kijkje in het Romeinse leven van die tijd. ‘Een van mijn persoonlijke favorieten is de onderhuurzaak, zegt ze. Het gaat over Aemilius Ptolemaeus, die een landgoed, dat hij van de keizerlijke schatkist (*fiscus*) had gehuurd, onderverhuurde aan derden, en die aangesproken werd door de *fiscus* als verhuurder om zijn winst af te dragen. ‘In 2010 speelde een soortgelijke zaak bij de Hoge Raad.’

Ik vind het grappig hoe anders er nu over de persoon Severus wordt gedacht, vergeleken met vroeger’, zegt ze. In vooroorlogse literatuur vond ze nogal wat racistische beschrijvingen: ‘Het was echt schandelijk wat ik af en toe vond. Los samengevat, mensen die zeggen: hij is een man uit Afrika, dus een barbaar. Hij barbariseert het leger. Hij barbariseert de senaat, met zijn Afrikaanse vriendjes. Dat soort dingen.’

Septimius Severus kwam uit Libië, en was getrouwd met een Syrische. Hij was de eerste – en een van de weinige – Romeinse keizers met Afrikaanse wortels. Historica Mary Beard vergeleek in een blogpost uit 2008 daarom Obama met Severus: allebei de eerste leiders van een wereldmacht, allebei met Afrikaanse wortels en beiden *of mixed race*. ‘En de eerste taak nadat Severus de troon besteeg in 193 na Christus was dealen met een militaire ramp in Irak (toen bekend als Parthia)’.

Wel pionieren, geen koekjes

‘Zielig vuurtje.’ Foto Taco van der Eb

‘Sleutelstam, BAM!’ roepen de Leidse studentenscouts in een kring. Daarmee is de bijeenkomst van de Sleutelstam op maandagavond officieel geopend.

De opdracht van vanavond: een fotostripverhaal maken. Joris Nouwens (24, biofarmaceutische wetenschappen) is de opkomstleider vandaag en legt voor de groep uit wat de bedoeling is. Iedereen moet een gek voorwerp, zoals een zebrapapier, en een scoutingtechniek in de fotostrip verwerken.

Ondertussen zijn een paar anderen begonnen met vuur maken. Bij gebrek aan lucifers en berkenschors gebruiken ze een aansteker en wc-papier. Het wil niet echt, dus worden de aanmaakblokken er noodgedwongen bij gehaald. ‘Zielig vuurtje’, vindt iemand.

De Sleutelstam – een stam is een scoutinggroep voor iedereen ouder dan 18 – is twee jaar geleden bedacht door Evelien Visscher (23, economics and governance). ‘Ik had een berichtje geplaatst in de Facebookgroep van Scouting Nederland: of er misschien meer

Leidse studenten geïnteresseerd zouden zijn. In Delft bestaat er bijvoorbeeld al heel lang een studentenstam. En nu dus ook in Leiden.’

Veel leden van de Sleutelstam zijn in het weekend nog leiding bij hun vroegere vereniging, maar willen doordeweeks ook iets met scouting doen. ‘De meeste mensen hebben al wel scouting-ervaring’, zegt Visscher. ‘Maar we sturen ze heus niet weg als ze nog nooit iets met scouting hebben gedaan’, vult Amy Seetz (20, hotelschool) aan.

De fotostrip-opdracht wordt half serieus uitgevoerd. Een aantal scouts staat rond het vuur, en nog een tweetal op een houten bouwwerk op het pleintje. Het is een wipwap, die ze tijdens de vorige opkomst hebben ‘gepionierd’. ‘Pionieren is gewoon dingen bouwen met alleen houten palen en touwen’, legt Seetz uit. ‘We hebben eerder eens een reuzenrad gepionierd’, zegt Sophie van Nieuwkoop (23, biofarmaceutische wetenschappen). ‘Die werkte ook echt.’

Elke twee weken heeft de stam een

opkomst op hun clubhuis ‘de Hopper’ – gelegen aan de Besjeslaan – met elke keer andere activiteiten. Met het ‘kampvuuroverleg’, zoals ze hun vergaderingen noemen, bepalen ze wie wanneer opkomstleider is en dus het programma bedenkt.

Van het suffige imago dat er op de scouting rust, trekken ze zich niks aan. Van Nieuwkoop: ‘Als tiener vond ik dat wel stom, maar nu zeg ik: ik zit op scouting, boei!’ Soms denken mensen zelfs dat ze koekjes verkopen zoals in Amerika. ‘Ik zit al zeventien jaar op scouting, en ik heb nog geen koekje verkocht’, vertelt archeologiestudente Evelien Bosman (23).

Zoals een echte scoutinggroep betaamt, gaan ze ook op kamp. Afgelopen zomer was de eerste keer. ‘We hebben drie nachten gekampeerd in mijn achtertuin’, lacht Van Nieuwkoop. ‘Er was geen budget, en ik had genoeg plek.’ Komen de zomer willen ze graag iets verder van huis. Sri Lanka, oppert Visscher. ‘Maar dat is dan meteen wel een heel duur grapje.’

Nieuws

Poortjes bij Rechten

De toegangspoortjes van de rechtenbibliotheek in het KOG zijn in gebruik genomen. Dat betekent dat scholieren, hbo-studenten en studenten van andere universiteiten niet meer naar binnen kunnen. De regeling geldt vooralsnog tot 5 juli 2019 en is ingesteld omdat de bibliotheek vaak overvol is. De faculteit roept haar studenten dan ook op om vooral de LU-Card niet vergeten mee te nemen. Het is al jaren een vurige wens van de studentenpartijen in de faculteitsraad van rechten om scholieren en studenten die niet aan Universiteit Leiden een opleiding volgen te kunnen weren. Ook de UB aan de Witte Singel voert tijdens de tentamenperioden van Geesteswetenschappen en Rechten het beperkt toegangsbeleid. Dit geldt voor de periode van 15 oktober tot 4 november 2018.

Wijziging

Taalwetenschap

De track taal en communicatie van de bacheloropleiding Taalwetenschap gaat veranderen. Ongeveer vijf vakken verdwijnen en worden ingeruild voor nieuwe vakken, waarin onder andere meer aandacht komt voor sociolinguïstiek. Als hoofdreden voor de programamwijziging noemt opleidingsvoorzitter Maarten Kossmann dat de specialisatie taalbeheersing van de opleiding Nederlandse taal en cultuur eerder al is gewijzigd. Met die specialisatie heeft de track taal en communicatie sterke raakvlakken, zodat deze track moest volgen. Taalwetenschap telt in totaal vier tracks. Aan de overige drie verandert niets.

Puppykamer in UVA

Mare pleitte vier jaar geleden al voor de komst van een *puppy room* naar deze universiteit: een ruimte waar al dan niet gestreste studenten even kunnen knuffelen met lieve huisdierpjes. Hij is er nog steeds niet. Jarenlang moesten studenten dit puppyvormige gat in de universitaire voorzieningen met lede ogen aanzien, maar nu kunnen ze stemmen met de voeten. De universiteitsbib van de Universiteit van Amsterdam krijgt namelijk wel een hondjeskamer, meldde de Amsterdamse universiteitskrant *Folia* deze week. Het is maar voor twee dagen en de beestjes zijn al helemaal volgeboekt.

PNN wil actie

Promovendi Netwerk Nederland (PNN) heeft het actieplan 'Naar een gezond promotiestelstel' opgesteld met vijf actiepunten die de kwaliteit van het Nederlandse promotiestelstel moeten verbeteren en waarborgen. Het netwerk wil de werknemersstatus behouden, eerlijke contracten, realistische onderwijstaken, psychische problematiek aanpakken en een ander verdienmodel voor promoties. PNN-voorzitter Anne de Vries: 'De berichten over universiteiten als promotiefabrieken, promovendi met psychische problemen en oneerlijke contracten stapelen zich op. Er is een tekort aan vrij te besteden onderzoeksgeld en promovendi zijn te vaak het kind van de rekening. Door de hiërarchische verhoudingen binnen universiteiten kunnen promovendi zich hier niet goed tegen verdedigen. Het actieplan is er op gericht deze misstanden te voorkomen.'

Vindicat weer in de fout

Weten jullie nog, dat de besturen van de Rijksuniversiteit Groningen en de Hanzehogeschool het tijdelijk uit hadden gemaakt met studentencorps Vindicat, omdat het er te gewelddadig aan toe zou gaan op sociëteit Mutua Fides? Het *Dagblad van het Noorden* kwam erachter dat er diezelfde dag (1 oktober) weer een mishandeling plaatsvond bij Vindicat. In tegenstelling tot eerdere geweldsincidenten heeft de vereniging deze vechtpartij netjes bij de universiteit gemeld. Daarover zijn in Groningen namelijk afspraken gemaakt, wegens een gebrek aan *mutua fides* (wederzijds vertrouwen). Volgens een bestuurslid van de vereniging verkeren alle betrokkenen in goede staat.

Geen geld voor sneller DUO

Minister helpt lang in de wacht hangende studenten niet

Bellers naar de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) stonden deze zomer lang in de wacht of kwamen er zelfs helemaal niet door. Geld om de wachttijden wat te verkorten is er echter voorlopig niet, schrijft onderwijsminister Van Engelshoven aan Nationale Ombudsman Reinier van Zutphen.

DOOR VINCENT BONGERS Van Zutphen stuurde in september een boze brief aan de minister waarin hij de slecht functionerende dienst bekritiseerde. 'De laatste maanden heb ik opvallend veel klachten van studenten ontvangen over de slechte telefonische bereikbaarheid van DUO', aldus Van Zutphen. 'Het baart mij

zorgen dat klachten hierover blijven terugkomen, aangezien studenten in 2017 ook al moeite hadden om de dienst te bereiken.'

'Op extreem drukke momenten krijgen studenten te horen dat alle medewerkers in gesprek zijn en wordt hen verzocht om het op een ander tijdstip nog eens te proberen, waarna de verbinding wordt verbroken', schrijft de Ombudsman. 'Wanneer de studenten wel tot de wachtrij worden toegelaten moeten zij vaak dertig minuten tot een uur wachten voordat zij een medewerker te spreken krijgen.'

'Ik betreur het dat studenten deze zomer lang hebben moeten wachten om door medewerkers van DUO geholpen te worden', reageert Van Engelshoven nu in een brief aan Van Zutphen.

De Ombudsman had vorig jaar al een rapport gepubliceerd over de gebrekkige communicatie met de dienst. Van Engelshoven: 'Sindsdien heeft mijn voorganger (Jet Bussemaker, *red.*) maatregelen genomen om de telefonische bereikbaarheid te verbeteren. Het telefoonteam van DUO is ten eerste met 75 fte uitgebreid. Daarbovenop zijn in de zomermaanden tijdelijk uitzendkrachten en ook eigen personeel ingezet om klanten telefonisch te woord te kunnen staan.'

Verder ging de site van de dienst in april een maand op zwart om een nieuw ict-systeem in te voeren. Als dat eenmaal werkte, zou het beter gaan, was de belofte. Dat bleek nog niet het geval: 'Medewerkers moeten nog wennen aan de nieuwe mogelijkheden van het systeem. Dit

is van invloed op de telefonische wachttijden.'

Ondanks deze maatregelen zijn de wachttijden toch weer opgelopen, erkent de minister. 'Medewerkers probeerden deze zomer iedereen zo snel en goed mogelijk te helpen, ook via de digitale kanalen. De voornaamste reden voor de beperkte telefonische bereikbaarheid in deze zomer was dat ik door tegenvallers in de leerlingen- en studentenramingen geen ruimte in de begroting had om het telefoonteam van DUO extra te versterken.'

Van Engelshoven weet pas in het voorjaar of ze ruimte op de begroting heeft om het telefoonteam verder te versterken. 'Dan is ook duidelijk wat de effecten van het nieuwe studiefinancieringssysteem op de telefonische wachttijd zijn.'

Snuitkeverjacht eindigt in cel

De Leidse bioloog Roelant Jonker ging afgelopen woensdag op zoek naar planten beschadigende snuitkevers maar stuitte op een met pepperspray spuitende agent. Jonker gaat aangifte doen van politie-geweld.

'De agent spoot pepperspray in mijn rechteroog', zegt de Leidse bioloog Roelant Jonker wiens jacht op snuitkevers woensdag 10 oktober eindigde in een politiecél. 'Het deed echt pijn en het sloeg een beetje op mijn longen. Daar maakte ik mij zorgen over. Ik heb namelijk astma. Als de spray in mijn mond en keel was gespoten, had ik het misschien niet overleefd.' Geboeid en al kwam ik op het bureau en kreeg zo'n oogdouché om de spray er uit te wassen. Ik werd in de cel gezet om af te koelen. Ik heb een tijdje in paniek naar de wanden gestaard. Om drie uur 's nachts werd ik weer vrijgelaten. Ik was zo verbolgen over de pepperspray en de arrestatie dat ik meteen nadat ik thuis was een persbericht maakte over de gang van zaken.

'Ik ben blij dat het persbericht is opgepakt. Ik heb lekker veel steun gekregen van vrienden en op social media. De meeste mensen zijn verast dat dit zomaar kan.'

Jonker werkte tot vorig jaar bij de universiteit. In 2001 werd hij in Colombia gegijzeld door rebellenbeweging FARC en acht maanden vastgehouden. Na het betalen van losgeld kwam hij vrij. Zijn onderzoek naar de geeloorpapegaai ging erdoor de vernieling in. 'Mijn ervaringen in Colombia helpen niet. Ik ben al getraumatiseerd en weet niet wat de gevolgen hiervan gaan zijn. Ik heb sowieso een hekel aan geüniformeerde mensen.'

Jonker legt uit wat er de nacht van woensdag op donderdag is gebeurd. 'Naast onze tuin hebben we nog een strook groen die ik beheer. Ik ga daar in de zomer elke avond met de zaklamp in de hand even kijken of ik de snuitkevers onder controle kan houden.' De larven van de kevers vreten namelijk de wortels van de planten aan.

'Het was kwart over twaalf en de politie kwam voorbijgereden. Ik stond in mijn slippers - heel handig als je wilt inbreken - en een zaklamp wat te checken.

'Die agent vond het erg verdacht: 'Wat bent u aan het doen?'

'Snuitkevers aan het zoeken', antwoordde ik.

'In plaats van te kijken naar de twee kevers in mijn hand, vroeg de diender mij om me te identificeren.

'Pffffff. Ik heb zo'n hekel aan die vraag. Ik ben binnen mijn paspoort gaan zoeken maar kon dat zo snel niet vinden. Buiten vertelde ik dat aan de agent. 'Dan moet u mij aanhouden', zei ik toen tegen hem. Dat vond die diender blijkbaar een goed idee.

'Vervolgens stapt de beste man mijn tuin in. Daar had ik geen toestemming voor gegeven en verzocht hem om weer te vertrekken. 'Ik mag overal mijn werk doen', zei de agent en hij duwde mij de tuin in.

'Ik ben anderhalve kop groter dan hij, misschien voelde hij zich bedreigd. Mogelijk wilde hij indruk maken op de vrouwelijke agent die er bij was. Die dame stond er een beetje schaapachtig bij.

'De agent pakte uiteindelijk die pepperspray, spoot mij in het gezicht, sloeg mij in de handboeien en

voerde mij af. Ik maakte hem toen uit voor mafkees. Ik vind het ingrijpen van de politie buiten alle proporties. Daarom ga ik aangifte doen. Daar zijn we met de politie over in communicatie. Die zijn daar nog

niet zo snel in blijkbaar. Dat wil ik wel deze week achter de rug hebben. Ik had gevraagd om die nacht meteen aangifte te doen, dan was alles nog vers. Maar toen lachten ze me een beetje uit. Dat stoorde mij echt.'

'Pepperspray was noodzaak'

De politie heeft een andere lezing van het snuitkever-incident. 'De agenten zagen een man met een brandende zaklantaarn lopen', aldus een persbericht van de politie. 'Omdat zij de situatie als verdacht beoordeelden, zijn ze naar de man toe gereden en hebben hem gevraagd wat hij aan het doen was. Hij weigerde uitleg te geven over zijn aanwezigheid op straat op dit nachtelijke uur. Toen zij hem vroegen zich te legitimeren, zijn zij met hem meegegaan naar zijn woning voor zijn legitimatiebewijs.' Vervolgens kwam

hij naar buiten met de mededeling dat hij zijn paspoort niet kon vinden en dat hij het maar onzin vond dat hij zich moest legitimeren. De man heeft vervolgens herhaaldelijk geprobeerd zijn woning in te gaan en zich te onttrekken aan zijn aanhouding en heeft daarbij één van de agenten geduwd. 'Vanwege de niet meewerkende houding van de man en het feit dat hij de agent al eerder geduwd had, zag deze zich genoodzaakt pepperspray te gebruiken om de man onder controle te brengen.'

Geesteswetenschappen miljoen in de min

Volgens het bestuur is er ‘geen reden tot paniek’

De faculteit Geesteswetenschappen tast diep in haar reserves om de begroting sluitend te maken. Het gaat om een miljoen euro voor de periode 2018-2022, die met toestemming van het college van bestuur uit de facultaire reserve wordt gehaald. ‘Als we niks doen, komen we in de problemen.’

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK Het moeten aanspreken van de facultaire reserve geeft voor portefeuillehouder bedrijfsvoering Menno Tuurenhout ‘aanleiding tot lichte

zorg’ op middellange termijn. ‘Als we niks doen komen we rond 2020-2022 in de problemen. Er is dus gepaste actie nodig, maar er is geen reden tot paniek.’ Als reden voor het tekort noemt Tuurenhout onder meer het tegenvallend aantal promoties, waardoor minder inkomsten binnenkwamen.

Het geld uit de facultaire reserve moet van het college van bestuur worden aangewend voor duurzame oplossingen. Decaan Mark Rutgers: ‘Dit geld besteden we aan het onderwijs en vermindering van de werkdruk in 2019-2020. Voor volgend jaar ziet het er dus goed uit, maar daarna moeten we echt opletten,

zodat we niet op het punt komen te moeten reorganiseren.’

Faculteitsraadslid Nicole van Os merkt op dat in iedere begroting van de afgelopen jaren ‘zwaar weer zit aan te komen’, maar dat het uiteindelijk steeds weer meevalt. Van Os: ‘Deze faculteit heeft sinds 2009 positieve resultaten behaald, behalve in 2010.’ Tuurenhout erkent dat de faculteit voortdurend grote overschotten heeft gehad, maar dat die tijd nu voorbij is. ‘Het lijkt alsof we steeds veel geld hebben, maar veel valt onder gelabelde reserves, dus die zijn al voor specifieke doeleinden gereserveerd’, licht hij toe.

Ook wijst Van Os het bestuur op

de ‘schrikbarende daling’ fte’s wetenschappelijk personeel op de langere termijn, waar ze bij het natrekken van alle tabellen op stuitte. ‘In het kader van de vermindering van de werkdruk heb ik daar problemen mee’, zegt ze. Daar komt bij dat het aantal docenten wordt verlaagd en het aantal ud’s en uhd’s wordt verhoogd, omdat de gewenste verwevenheid van onderwijs en onderzoek die ‘kenmerkend is voor een researchuniversiteit’ ontbreekt bij medewerkers die alleen doceren. Maar doordat ud’s en uhd’s duurder zijn dan docenten, stijgt de gemiddelde personeelslast, met als gevolg dat de begroting van sommige onderdelen van de faculteit verder

onder druk komt te staan. Daarnaast neemt de druk op docenten toe met die maatregel, zegt Van Os: ‘Doordat deze docenten ook onderzoeken, is er nog minder tijd voor onderwijs, terwijl het aantal studenten groeit.’

‘Wij delen die zorg’, geeft Tuurenhout toe. ‘Maar we zijn afhankelijk van het geld dat we van het college van bestuur krijgen. Ik kan het budget niet vergroten.’ Ook signaleert Van Os een hoger ziekteverzuim onder het personeel. ‘Wie draagt de kosten hiervoor?’ Tuurenhout: ‘In principe de instituten zelf. De faculteit heeft daar geen collectieve regeling voor. Alleen in bijzondere gevallen kan de faculteit helpen.’

Blinn auga bijna oudste Nederlands

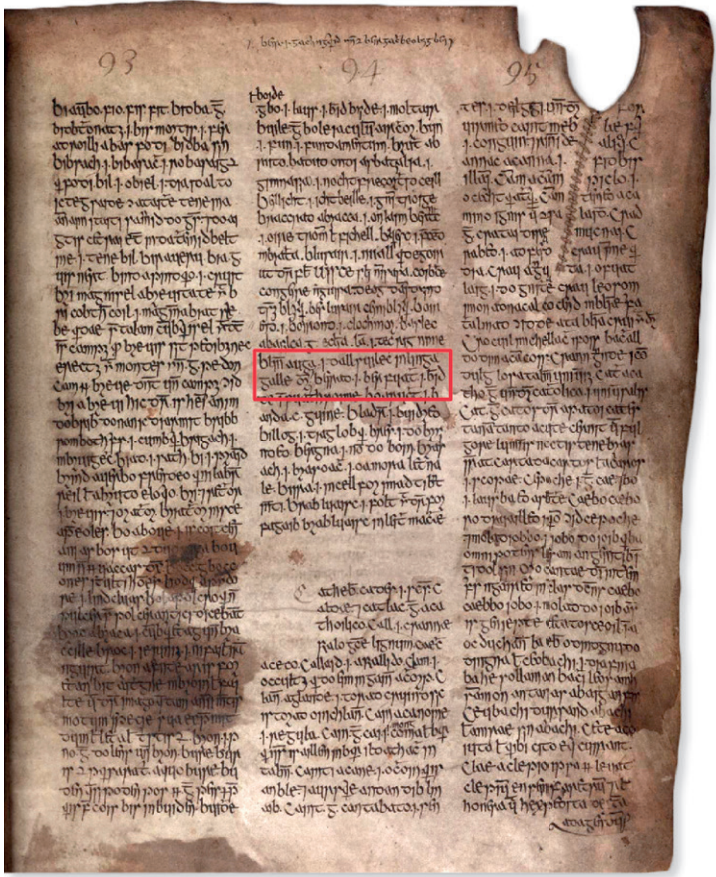
Leids universitair docent Vergelijkende Indo-Europese taalwetenschap Peter Alexander Kerkhof (30) vond bij toeval het zevende-eeuwse Oudnederlandse woord *blinn auga* (blindogig) in een Ierse woordenlijst. ‘Dan zit je bij het alleroudste Nederlands.’

Kerkhof kwam het woord toevallig tegen toen hij de laatste hand aan zijn proefschrift legde, dat gaat over het vroegste taalcontact tussen de voorouder van het Frans en de voorouder van het Nederlands.

Hij verdiepte zich in een artikel uit 2013 van de Canadese taalkundige Michael Herren, die daarin ruchtbaarheid gaf aan het woord *blinn auga*. Hij suggereerde dat het wellicht een Oudnederlands woord was, maar sindsdien pakte geen enkele taalwetenschapper de handschoen op om dit te bewijzen. ‘Ik was niet verbaasd dat ik de eerste was, want er zijn heel weinig wetenschappers bezig met de oudste geschiedenis van het Nederlands’, zegt Kerkhof, die na lezing van Herren’s artikel op zoek ging naar de uitgave van de Ierse glossenlijst.

De woordenlijst – *O’Mulconry’s Glossary* genaamd – is een door monniken opgestelde lijst met verklaringen van moeilijke woorden uit de Bijbel en andere religieuze geschriften. ‘Er staan woorden in uit het Grieks, Hebreeuws en Latijn’, zegt Kerkhof, ‘en dus eentje uit het Oudnederlands.’

Waarom het er maar een is, is ook voor Kerkhof een raadsel. ‘Helaas hebben de monniken niet verwe-

O’Mulconry’s Glossary, de woordenlijst met de vondst van Kerkhof.

zen naar de bron waar zij het woord vandaan hebben. Ik heb zelf nog in de Bijbel gekeken of daar iemand blindogig wordt genoemd, maar dat is niet het geval. Het meest waarschijnlijke scenario is dat het om een monnik gaat die de bijnaam ‘blind-oog’ had. In die periode was het heel gebruikelijk om met bijnamen naar elkaar te verwijzen.’

Daarmee is de vondst een van de oudste Nederlandse woorden in geschrift. ‘Alleen het wetboek De Salische Wet komt uit de zesde eeuw. Dat is het oudste Nederlands dat we hebben.’

Interessant aan de vondst van Kerkhof, is dat die volgens hem nog sterker aangeeft dat het Oudnederlands in de zevende eeuw nog steeds verbonden was met de inwoners van Frankrijk. De uitleg die de monniken namelijk bij *blinn auga* gaven, is dat het ‘blindogig’ betekent in de taal van de Gallo-Romeinen. ‘Dat waren Fransen’, legt Kerkhof uit. ‘Het woord werd dus verbonden aan de inwoners van Frankrijk.’

In lijn met die vondst, blijkt uit Kerkhofs proefschrift dat het Nederlands een belangrijke rol heeft gespeeld bij het ontstaan van het Frans. ‘Dat heb ik onderzocht door te kijken welke Oudnederlandse woorden door het Frans zijn overgenomen. ‘Fauteuil’ komt bijvoorbeeld van vouwstoel en ‘guerre’ van het Nederlandse weren. Het blijkt ook uit grammaticale invloed. De woordvolgorde van het Oudfrans is in de meeste gevallen hetzelfde als van het Oudnederlands.’ **SVL**

Minister: scherp letten op Engels

Het ministerie van Onderwijs gaat strenger kijken naar studies die willen afwijken van het Nederlands. Een studie in het Engels aanbieden mag, maar deze keuze moet ‘weloverwogen’ zijn, aldus minister Van Engelshoven.

Er moet meer aandacht komen voor de keuze van onderwijstaal in het hoger onderwijs. Om dit te regelen zal vanaf februari bij de reguliere kwaliteitstoetsing van opleidingen extra worden ingezoomd op de taalkeuze. Dit heeft minister Van Engelshoven aan de Tweede Kamer gemeld. Het aanbieden van een opleiding in het Engels kan zeker meerwaarde hebben, maar de keuze om dat te doen, moet weloverwogen worden gemaakt, aldus de minister. Opleidingen wordt bij de kwaliteitstoetsing gevraagd om overtuigend te onderbouwen waarom wordt afgeweken van de Nederlandse taal.

Opleidingenkeurder de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) heeft de opdracht gekregen om de taalkeuze scherper in de gaten te houden. De NVAO gaat aan de opleidingen vragen om inhoudelijk te beargumenteren hoe de gekozen taal bijdraagt aan het realiseren van datgene waartoe studenten worden opgeleid. Ook wordt het taalniveau van docenten beoordeeld.

Als de onderbouwing van de opleiding onvoldoende is, kan de NVAO deze de kans geven om op korte termijn de taalkeuze beter te onderbouwen of de taalkeuze terug te draaien. In het uiterste geval kan de NVAO de accreditatie intrekken. **VB**

Minder rompslomp, alstublieft ‘Hij wil gewoon niet communiceren’

Jonge wetenschappers roepen in *NRC Handelsblad* op tot het afschaffen van de onderwijs-bureaucratie aan universiteiten.

Begin per direct met het ontregelen van het universitaire onderwijs, smeekt de Jonge Akademie in een opiniestuk. Dat is een Nederlands platform van jonge onderzoekers, en onderdeel van de wetenschapskoepel KNAW. Hun voorstel: geef docenten vertrouwen en vrijheid, en vooral vaste aanstellingen zodat ze ook de tijd hebben om hun onderwijs te verbeteren. Als de rompslomp van accreditaties, toetsingscommissies en strategische onderwijsplannen flink afneemt, kan het geld dat zo vrijkomt gebruikt worden voor intensiever en kleinschaliger onderwijs. De vernieuwingsdrang en

de boekhouding rond het onderwijs stuwen de onderwijskwaliteit niet omhoog, stellen de auteurs. ‘Het houdt een schaduwwerkelijkheid in stand van procedures, beleidsdocumenten, rapporten en andere formaliteiten, en heeft weinig invloed op wat er in collegezalen en bij afstudeertrajecten gebeurt.’

‘Veruit de meeste docenten op universiteiten zijn intrinsiek gemotiveerd, en willen graag goed onderwijs geven’, aldus de wetenschappers. En als dat onderwijs niet zo goed is? ‘Niet alle docenten zijn even goed, en sommige zijn echt niet goed. Geen basiskwalificatie onderwijs (BKO), examencommissie of onderwijshandboek gaat daar verandering in brengen. Studenten zijn volwassen, en zij slaan zich daar wel doorheen.’ **BB**

> Vervolg van de voorpagina

Blichfeldt voelde zich door het college buitenspel gezet. Stolker, nog steeds in het Nederlands: ‘Maar u heeft iemand naast u die vertaalt... Oh, de vertaler is al weg.’

Universiteitsraadsvoorzitter Charlotte de Roon manoeuvreerde vervolgens weg van de lastige situatie: ‘Oké, dan gaan we door met de volgende rondvraag.’

Blichfeldt is een dag later nog steeds gefrustreerd door de gang van zaken. ‘Ik vond het teleurstellend en eigenlijk ook wel een beetje onbeschoft dat hij maar bleef weigeren om in het Engels te antwoorden. Hij wilde gewoon niet met mij communiceren. We respecteren dat Nederlands de bestuurstaal is

en dat willen dat ook helemaal niet veranderen. In het taalbeleid van de universiteit staat echter ook dat Engels wel kan, als er een goede reden is om daarvoor te kiezen. Stolker gaf ook niet echt antwoord op mijn vragen, hoorde ik achteraf van de rest van de raad.’

Blichfeldt wil dat niet-Nederlands sprekende studenten en medewerkers ook kunnen meebeslissen in de raden. Dat gaat echter niet als er geen vertalers beschikbaar zijn.

‘We kunnen nu niet functioneren als de andere partijen. We hebben met raden van andere universiteiten gesproken en er is echt een oplossing: simultaan vertalen van de vergaderingen. Een mogelijkheid is bijvoorbeeld om een student van de

Leidse master vertalen dit als stage te laten doen.’

Blichfeldt: ‘We begrijpen dat niet alle documenten vertaald kunnen worden, maar stellen voor om in elk geval de belangrijke stukken te vertalen. De Rijksuniversiteit Groningen voegt een Engelse samenvatting bij de documenten toe. Dan kan je zien of het een relevant document voor je is. Nu gebruik ik Google Translate. Dat werkt tot op zekere hoogte, maar ik heb liever professionele hulp.’

Blichfeldt krijgt veel steun van de raad. ‘Het college bepaalt echter of er een vertaler wordt ingehuurd. We zitten in een taalmoeras en moeten eruit. Ik kan nu mijn werk niet goed doen, en dat is heel frustrerend.’ **VB**

Achtergrond

‘De jongens met hun halfflange, vette haartjes en hun verveelde, verweende blik zijn uit het leven gegrepen...’

Janken? Dat dééd je niet!

Het beeld van het corps is in *Niemand in de stad* wel erg zoet, aldus gastrecensent

> Vervolg van de voorpagina

In *Niemand in de stad* duikt hoofdpersoon Philip steevast met zijn hoofd tussen de benen van zijn vrouwelijke veroveringen. Ook dit verwonderde mij. In mijn tijd werd er bij mijn weten niet zozeer gebeit, als wel gepepen. Maar het grootste verschil tussen het beeld

dat van B.E.E.T.S. (het oudste, nog bestaande dispuut van het Amsterdamsch Studenten Corps, opgericht in 1879; vernoemd naar de schrijver Nicolaas Beets) wordt geschetst in *Niemand in de stad* en het beeld dat ik zelf heb van twintig jaar daarvoor, is het allemaal zo zoet is. Soms bitterzoet, maar vooral: zoet. Die jongens in de film vallen elkaar bij het minste

geringste om de nek, huggen tot ze een ons wegen en stappen probleemloos bij elkaar onder de douche (al dan niet met een meisje erbij, dat dan weer wel).

In mijn tijd was de sfeer eerder zuur. Tuurlijk, wij waren ook ‘vrienden voor het leven’, maar we deden daarnaast erg ons best elkaar te overtroeven en niet altijd op even speelse wijze af te zeiken – die andere sine qua non van het jasje-dasjebestaan, zelfs bij een relatief soft dispuut als het door ‘homo’s’ bevolkte Beets (bij lompere dispuuten als Dido en Thalia ging het er harder en fysieker aan toe). De ontgroening was een oefening in vernedering, en als lid mocht je het een jaar later dunnetjes overdoen, maar dan aan de andere kant van de vergelijking.

Van dat soort fascinerend groepsgedrag is in *Niemand in de stad* weinig voelbaar. Halverwege wordt er eventjes over de groentijd gesproken, en het toezingen van nullen, maar dat zingen zelf duurt nog geen halve minuut, omdat de heren alweer worden afgeleid door Jacob (als enige gezegend met culturele bagage) die een *ballad* van Bill Evans speelt op de piano, waarop het gezelschap mistroostig voor zich uit staart, tegen het janken aan.

Janken? Zoiets dééd je niet. Janken was voor sukkels. Lachen was het devies, nep en echt, al dan niet met kiespijn. Met genoeg bier werd het vanzelf lachen.

Tijdens de bioscoopvertoning die ik bijwoonde in Amsterdam, werd helemaal niet gelachen, ook niet door de talrijke studententypes in de zaal. Daar staat tegenover: in *Niemand in de stad* wordt (gelukkig!) ook niet op de lach gemikt. Dit is een onderhoudend, prima geacteerd melodrama over een stel mooie jongens dat door schade en schande volwassen wordt.

Over de casting geen klachten. Hoofdrolspeler Minne Koole lijkt zelfs als twee druppels water op een dispuutgenoot van mij van des-

tijds – Albert ‘Appie’ Bijman – en ook de andere jongens met hun halfflange, vette haartjes en hun verveelde, verweende blik in de ogen zijn uit het leven gegrepen.

In mijn tijd werd er ook nog weleens een boek gelezen, we heetten immers niet voor niets ‘litterarisch’, en over dat boek werd dan geluld, maar van dat soort ‘intelluele’ activiteiten in deze film geen spoor. Als Philip en zijn vrienden geen dispuutgenoten waren geweest, maar reclamejongens waren bij een hip bureau, had ik het ook geloofd.

Iets wat hoofdpersoon Philip absoluut niet kan is keuzes maken. Als hij verliefd wordt op een geile studente, durft hij het niet uit te maken met zijn oude middelbareschoolvriendin. Als hij erachter komt dat zijn dispuutgenoot Jacob pathologisch liegt over zijn studie, durft hij hem hiermee niet te confronteren, en ook voor zijn eigen studie (geschiedenis) lijkt hij weinig passie op te kunnen brengen.

Een beetje brave meeloper dus, die Philip. Of, in corporaal jargon: een draaifeut. In het boek trouwens nog iets meer dan in de film. Minne Koole is zo’n vent die je, puur door zijn verschijning, van alles wilt vergeven; de Philip uit Huffs roman daarentegen is een watje, en laat zich uitmaken voor ‘klootzak’.

Laat keuzes maken, als in: een mens moet zijn eigen keuzes maken, anders wordt hij geëld, nou net een *life skill* zijn waarop binnen het dispuut Beets tot in den treure werd gehamerd.

Als ik de kans had gehad, had ik die Philip destijds geen fleur gegeven. Maar ik ben dan ook een poepzure ouwe lul.

Niemand in de Stad. Regie: Michiel van Erp
Met Minne Koole, Jonas Smulders, Chris Peters, Sofie Porro, Julia Akkermans

VIKTOR FRÖLKE is filosoof en auteur en schreef onder meer de *corpsroman* Het dispuut (2017)

Advertentie

Wij zoeken jou!

Bijbaan
Inkomen
Training
Leren
Centrum-Leiden
Communicatief
Werktijden
Leergierig
Verdiene
Flexibel

www.hccc.nl
Whatsapp: 06 513 930 29

‘... en ze stappen probleemloos bij elkaar onder de douche (al dan niet met een meisje erbij, dat dan weer wel).’

Origami in space

Geneeskunde en ruimtevaart profiteren van natuurkundige vouwkunst

Bij medische implantaten en in de ruimtevaart is het handig om zo efficiënt mogelijk te kunnen vouwen, en dus zijn er ingenieurs en natuurkundigen die hun eigen origami ontwikkelen.

DOOR BART BRAUN Stel je voor dat er een medisch implantaat in je lijf moet worden geplaatst. Dat moet natuurlijk zo subtiel mogelijk gebeuren, via een zo klein mogelijk gaatje, waar een zo klein mogelijk dingetje doorheen past. Iets wat opengaat als een bloemknop, maar pas als het op precies de goede plek is aangekomen.

Dan is kennis over hoe je iets zo slim mogelijk in- en uit elkaar vouwt ineens een stuk meer dan een wat obscure hobby. Ingenieurs en fysici houden zich bloedserieus bezig met de origami van hun materialen.

De bekendste van hen is de Japanse astrofysicus Koryo Miura, waar het Miura-vouwpatroon (*Miura-ori*) naar is vernoemd. Op een tweedimensionaal vlak – een velle-tje papier, bijvoorbeeld – teken je

twee soorten parallelogrammen. Even het geheugen opfrissen: een parallelogram is een rechthoek, maar dan zonder rechte hoeken – zo'n vierhoek waarin de lijnen boven en onder en die links en rechts evenwijdig lopen. De twee vormen scheppen samen een zigzagpatroon van lijntjes die omhoog of juist omlaag moeten vouwen, en dan krijg je een hoekig heuvellandschap.

Dat heuvellandschap kan je schuin indrukken, en dan schuift het in elkaar tot een plat stapeltje. En dat is dus, even voor de duidelijkheid, ronduit geniaal. Als je namelijk een zonnepaneel voor een satelliet nodig hebt, kun je het eerst Miura-opvouwen. Vervolgens kun je het Miura-uitvouwen, en daar heb je maar één motortje voor nodig, omdat het vouwpatroon maar één vrijheidsgraad heeft. Voor elke vouwpatroon dat een normale sterveling zou verzinnen, moeten er namelijk meerdere motortjes mee. Denk aan het ontvouwen van een landkaart met alleen rechthoekige panelen: dan zou elke lijn een extra motor nodig hebben.

In de ruimtevaart is elke gram

extra bagage meteen een enorme kostenpost, en zit je niet op extra apparatuur te wachten. JAXA, de Japanse tegenhanger van NASA, heeft deze vouwtechniek dus ook echt toegepast.

Op de tiende verdieping van het Huygens-gebouw legt natuurkundige Peter Dieleman twee vellen plastic op tafel waar met lasersnijders een patroon in is gemaakt. In allebei de vellen zit hetzelfde vouwpatroon, dat je de Dieleman-*ori* kan noemen. Schuif je het van links naar rechts in elkaar, dan vormt de ene abstracte vorm; schuif je van boven naar beneden, dan wordt het een andere.

Over de achterliggende berekeningen wil Dieleman niet teveel kwijt zolang de bijbehorende publicatie niet in de vakpers is verschenen, maar het vouwpatroon is stukken ingewikkelder dan de Miura-ori.

Elk vlakje van het patroon wordt ingesloten door vier punten, en de lijnen die vanuit die punten vertrekken maken dus drie hoeken met de andere lijnen. Dieleman: 'Als je die hoeken willekeurig kiest, dan eindig je vrijwel zeker met iets

wat je niet kan vouwen zonder het vlak te verbuigen. De vraag is nu: welke hoeken moet je kiezen zodat je langs de lijnen kan vouwen, zonder spanning op het vlak te zetten?'

Dat onderzoek je natuurlijk niet met een plak plastic, maar in een computer. Die computer maak je wijs dat dat je materiaal volmaakt onbuigbaar is – dat rekent ook nog eens een stuk makkelijker – en pas als je de puzzel hebt opgelost, ga je met de lasersnijder aan de gang. Waarom een patroon dat je op twee manieren op kan vouwen? 'Dat is beter dan één', glimlacht Dieleman: om te laten zien dat je echt snapt waar je mee bezig bent.

'Er is nog geen algoritme waarbij je de twee vormen in de computer stopt, en het bijbehorende vouwpatroon er vervolgens uitkomt: wij waren meer geïnteresseerd in materiaal dat meerdere vormen aan kan nemen. Hoeveel functie kun je precies in één stuk materiaal stoppen? Zouden complexere vormen ook kunnen, bijvoorbeeld dieren die in een ander dier veranderen? Dat staat allemaal wel nog mijlenver van wat ik heb gedaan.'

Burgers boeten

Voor zijn proefschrift *Elke Formatie Faalt* vergeleek Wimar Bolhuis de doorrekeningen die het Centraal Planbureau (CPB) maakt van partijprogramma's met die van de regeerakkoorden.

Vertel.

'Sinds 1986 hebben we in Nederland de traditie dat het CPB zowel de verkiezingsprogramma's van verschillende partijen als de regeerakkoorden doorrekent. Dat geeft je een vakkundige en min of meer objectieve cijfermatige analyse, waarmee je de gemaakte keuzes voor en na de verkiezingen kunt vergelijken.'

Min of meer?

'Ik ga in mijn proefschrift niet in op de vraag of het CPB die berekeningen ook anders had kunnen maken, vooral omdat het bureau internationaal heel goed staat aangeschreven. Ik keek alleen naar de verschillen tussen de partijkeuzes voor en na. Mijn voornaamste conclusie: de lastenverlaging voor burgers is gemiddeld 3 à 4 miljard minder dan werd beloofd. Bij het bedrijfsleven is dat juist andersom: zij krijgen gemiddeld honderden miljoenen lastenverlichtingen, of minder lastenverzwaring dan er in de programma's stond aangekondigd.'

Maar er zijn economische argumenten waarom je dat zou willen doen.

'Uit die berekeningen blijkt dat de regeerakkoorden tot slechtere macro-economische prestaties leiden dan de verkiezingsprogramma's.'

En de kiezer vindt het blijkbaar niet erg, want die stemt nog steeds op dezelfde vier partijen. Waarom zetten die partijen dan niet gewoon in hun programma wat ze gaan doen?

'Partijen worden gekozen door burgers, dus hun partijprogramma's zijn voor burgers geschreven. Lastenverlichting beloven levert stemmen op, en goede cijfers van het CPB, maar vervolgens wordt dat niet volledig nageleefd in het regeerakkoord. Dan speelt de vraag of het bedrijfsleven wel tevreden is met het akkoord ineens mee. En het bedrijfsleven heeft ook een actieve lobby, natuurlijk.'

Is het niet een beetje flauw om de partijen hierop aan te vallen? Niet-mand had een meerderheid, en dus moest er onderhandeld worden.

'Als je gaat onderhandelen, blijkt het moeilijk om te bezuinigen op de overheidsuitgaven. Maar dat wordt dan, keer op keer, gedekt door de lastenverlaging voor burgers niet door te laten gaan. Het is een algemene trend: óók als de economie en overheidsfinanciën goed gaan, óók als er linkere partijen in de regering zitten. Het is opvallend, en een politieke keuze, dat dat bij het bedrijfsleven niet gebeurt. Je ziet daarnaast dat het koopkrachtbeleid in regeerakkoorden meer nivellerend is dan je op grond van de verkiezingsprogramma's zou verwachten, maar voor dat aspect van mijn proefschrift is er dan weer wat minder aandacht in de media.'

De titel 'Elke Formatie Faalt' suggereert dat u dit als een probleem ziet.

'Zeventig à tachtig procent van de beloften wordt wel waargemaakt; er gaat veel goed in Nederland. Een beperkt deel van de formatie valt echter altijd anders uit, en altijd op dezelfde manier. De oplossing zou kunnen zijn dat partijen beter nadenken over of ze hun beloften wel gaan waarmaken, en dat ze bij het onderhandelen van het regeerakkoord beter nadenken over hun beloften. Historicus Arend Jan Boekstijn zei dat elke informateur mijn proefschrift zou moeten lezen: blijkbaar gebeurt er bij elke formatie automatisch hetzelfde. Als je niet wilt dat dat gebeurt, moet je dus actief bijsturen.' **BB**

Wimar Bolhuis, *Elke Formatie Faalt*. Uitgeverij Brooklyn, 120 blz. € 10 Promotie was 11 oktober

Opgevouwen in drie stappen

De Leidse natuurkundige Martin van Hecke (de promotor van Peter Dieleman) en zijn voormalige postdoc Corentin Coulais (inmiddels UvA) hebben een structuur ontworpen die zichzelf opvouwt in meerdere stappen. In één richting duwen is genoeg, wel zo handig als voor het op- en uitvouwen van een ontwerp motortjes nodig zouden zijn.

De structuur bestaat niet alleen in de computer, de fysici hebben hem ook echt gemaakt van rubberen blokjes.

De verbindingen tussen de blokjes zijn niet overal even dik, en dat zorgt ervoor dat de structuur, als je erin knijpt, automatisch één bepaalde vorm aanneemt. Nog meer druk, en het bouwwerk verschuift naar configuratie nummer drie.

Als je nou een massieve rubberen bal hebt die je in elkaar duwt, dan gebeurt daar dus iets heel an-

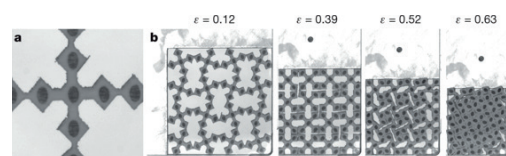
ders. Hoe meer druk, hoe meer samenpersing: de relatie tussen die twee verloopt niet in trappen, zoals met de vorm van Coulais en co. Door het rubber met watersnijders een speciale vorm te geven, heb je er een materiaal van gemaakt met eigenschappen die je normaal gesproken niet of nauwelijks tegenkomt. Zulke dingen, die anders botsen, buigen, rekken, samenpersen of geluid weerkaatsen dan je zou verwachten, worden door natuurkundigen mechanische meta-materialen genoemd.

In Leiden zijn de fysici vooral geïnteresseerd in de achterliggende wis- en natuurkunde van zulke meta-materialen, maar juist als je begrijpt wat er nou precies in die dingen gebeurt, is het ook makkelijker om er toepassingen mee te maken.

Een autobumper die sterker vervormt bij de lage snelheden in een woonwijk, maar minder sterk bij

de hoge snelheden op de snelweg, bijvoorbeeld. Van Hecke en Coulais beschreven hun drietrapsopvouwer vorige maand in *Nature*, en in hun artikel opperen ze zachte robotjes en uitrekbare elektronica als ver weg zijnde, maar mogelijke toepassingen.

Peter Dieleman, *Origami Metamaterials – Design, Symmetries, and Combinatorics*. Promotie was 16 oktober

Dit Leidse 'meta-materiaal' vouwt zichzelf op.

Waar blijven die eco-bekers?

Wij visten na drie oktober jullie rommel uit de grachten

Van al die plastic bierglazen tijdens drie oktober belandt een angstaanjagend groot gedeelte in de gracht, en drijft vervolgens in zee. Hoog tijd voor statiegeldbekers, betogen **Liselotte Rambonnet** en **Auke-Florian Hiemstra**.

Was je biertje op, tijdens het Leidens Ontzet? Dan gooide je je bekertje op de grond of direct in de gracht en ging je een nieuwe volle halen. Omdat er nauwelijks afvalbakken stonden, veranderde de hele binnenstad in één grote prullenbak. Op drie oktober zijn we dan wel bevrijd van de Spanjaarden, maar we zijn nog altijd in de greep van overmatig en roekeloos plasticgebruik. Nog voordat je je kater kwijt was, waren de straten in Leiden weer brandschoon. De straten wél. Maar de grachten lagen er nog vol mee. De opruimboot van de gemeente voer af en aan, de stichting Leidse Rederij trok erop uit om plastic te vangen en vrijwilligers van Onderwater in Leiden visten duizenden bekertjes uit de gracht. Ook wij trokken er samen met kano's en grijpers op uit en vonden de gekste objecten: van condooms en menukaarten tot verrekijkers en telefoons. Ondertussen ruimden we dode ratten, meeuwen en vissen op en reddden we ook nog een verkleumde jonge duif. Na een paar

uur sloeg er iets om: niet een van de kano's, maar de sfeer. Op een paar leuke vondsten na, grepen we de ene plastic bierbeker na de andere. In een paar uur tijd haalden we met vijf vrienden zo'n 2250 plastic bekertjes uit de Leidse grachten. De tientallen zakken die we vulden, waren maar een druppel op de gloeiende plaat. We namen mee wat we konden, maar alles opruimen is onmogelijk. Een deel van de bekertjes zinkt, de rest drijft richting zee. Moesten we nu trots zijn op wat we verzamelden of onszelf schamen dat dit nodig was? Want 80 procent van het plastic in de oceanen is afkomstig van rivieren en daar doet Leiden dus fanatiek aan mee. Omdat we de Spanjaarden overwonnen hadden, kreeg Leiden Nederlands eerste universiteit, zo wil de overlevering. Gelukkig maar, reageerde wethouder Yvonne van Delft (werk, inkomen, economie en cultuur). Bloedserieus zei ze op de radio dat de gemeente de kennis die bij de universiteit aanwezig is op het gebied van plasticvervuiling wil gebruiken om een oplossing te verzinnen. Maar waarom zou je het wiel opnieuw willen uitvinden? Ook een stad van ontdekkingen mag best afkijken. Landelijk pleit de Leidse 'Plastic Soup Surfer' Merijn Tinga voor statiegeld op plastic, en dat is niet onopgemerkt gebleven. Juist zijn eigen gemeente laat het echter nog afweten, precies bij evenemen-

ten waar het er echt toe doet. Statiegeld op bekertjes is een bewezen succesvolle techniek. Andere evenementen in Leiden, zoals Werfpop en de Nacht van Ontdekkingen gebruiken al eco-glazen. Grote feesten die over een groot deel van de stad plaatsvinden, zoals Leidens ontzet, Lakenfeesten en Koningsdag zijn volgens de gemeente echter niet 'beheersbaar'. Zoals een ziekenhuis dat niet durft te opereren en enkel pleisters plakt, moddert de gemeente aan met kleine duurzame feestjes. Terwijl juist bij grote evenementen een grote slag valt te slaan. Deze keer haalden vrijwilligers duizenden bekertjes uit de grachten, volgend jaar trommelen we een vloot van vijftig kano's op, en mikken we al die bekertjes in het stadhuis, inclusief een factuur voor de opruimkosten. Dus wethouder, de grachten kunnen niet langer het verstopte afvoerputje zijn van uw organisatorische onkunde. Op deze manier een feest organiseren is niet van deze tijd, en dus is het tijd voor verandering. Beter idee: volgend jaar zuipen we uit eco-glazen en laat Leiden zien te staan voor haar idealen, ook - of eigenlijk juist - bij een groter feestje. Volgend jaar is drie oktober een feestje voor iedereen, ook voor de grachten.

AUKE-FLORIAN HIEMSTRA EN LISELOTTE RAMBONNET zijn masterstudenten biologie

Plastic vissen in de Leidse grachten.

Academische Agenda

Prof.dr. M. van der Stelt zal op vrijdag 19 oktober een oratie houden bij benoeming tot hoogleraar bij de faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen met als leeropdracht Scheikunde, in het bijzonder Moleculaire Fysiologie. De titel van de oratie is 'Lichaamseigen marihuana: inspiratie voor geneesmiddelenonderzoek'. **Mw. C.M. Ohajinwa** hoopt op dinsdag 23 oktober om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Environmental and health impact of informal e-waste recycling'. Promotoren zijn prof.dr.ir. W.J.G.M. Peijnenburg, prof.dr.ing. M.G. Vijver, en prof.dr.ir. P.M. Bodegom. **Dhr. N. Bovenzi** hoopt op dinsdag 23 oktober om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Spin-momentum locking in oxide interfaces and in Weyl semimetals'. Promotor is prof.dr. C.W.J. Beenakker. **Mw. E.S. Daalder** hoopt op dinsdag 23 oktober om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is 'De recht-spraakverzamelingen van Julius Paulus'. Promotoren zijn prof.mr. W.J. Zwolve en prof.mr. E. Koops. **Dhr. Y. Liu** hoopt op woensdag 24 oktober om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurweten-

schappen. De titel van het proefschrift is 'Exploring Images With Deep Learning for Classification, Retrieval and Synthesis'. Promotor is prof.dr. J. Kok. **Mw. M.A.J. Berkers** hoopt op woensdag 24 oktober om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'A novel formulation for skin barrier repair'. Promotor is prof.dr. J.A. Bouwstra. **Dhr. A.I. Băbeanu** hoopt op woensdag 24 oktober om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Empirical signatures of universality, hierarchy and clustering in culture'. Promotor is prof.dr. J.M. van Ruitenbeek. **Mw. T. Zhang** hoopt op donderdag 25 oktober om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is 'Public Reason Secularism: A Defense of Liberal Democracy'. Promotor is prof.dr. P. Cliteur. **Mw. C.M. Lenarduzzi** hoopt op donderdag 25 oktober om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Katholiek in de Republiek'. Promotor is prof.dr. J.S. Pollmann. **Dhr. A.S.B. Othman** hoopt op donderdag 25 oktober om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Studies using

transgenic rodent malaria parasites to improve live attenuated malaria vaccines'. Promotor is prof.dr. M. Yazdankhsh. **Mw. J.A. Somers** hoopt op donderdag 25 oktober om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Women and the Written Word: Textual culture in court and convent during the twelfth-century Renaissance'. Promotoren zijn prof.dr. R.H. Bremmer en prof.dr. F. Kwakkel. **Mw. S.I. Fernandes Gomes** hoopt op dinsdag 30 oktober om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Cheating belowground interactions'. Promotor is prof.dr. P.M. van Bodegom. **Mw. S.J. Duivesteijn** hoopt op dinsdag 30 oktober om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Advancing Zebrafish Models in Proteomics'. Promotoren zijn prof.dr. A.M. Deelder en prof.dr. A.H. Meijer. **Mw. J.M. de Ruiter** hoopt op dinsdag 30 oktober om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Explorations of Water Oxidation Catalysis in Explicit Solvent'. Promotor is prof. dr. H.J.M. de Groot. **Dhr. G. Du** hoopt op dinsdag 30 oktober

om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Intradermal delivery of nanoparticulate vaccines using coated and hollow microneedles'. Promotoren zijn prof.dr. J.A. Bouwstra en prof. dr. W. Jiskoot. **Mw. L. Furquim Werneck Xavier** hoopt op dinsdag 30 oktober om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Archeologie. De titel van het proefschrift is 'Sociabilidade no Brasil Neerlandês (1630 - 1654)'. Promotor is prof.dr. M.E.R.G.N. Jansen. **Mw. L.I. Jiménez Osorio** hoopt op woensdag 31 oktober om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Archeologie. De titel van het proefschrift is 'Tiempo, Paisaje y Líneas de Vida en la Arqueología de Nuu Savi (La Mixteca, México)'. Promotor is prof.dr. M.E.R.G.N. Jansen. **Dhr. E. Posselt Santoyo** hoopt op woensdag 31 oktober om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Archeologie. De titel van het proefschrift is 'Tiempo, Paisaje y Líneas de Vida en la Arqueología de Nuu Savi (La Mixteca, México)'. Promotor is prof.dr. M.E.R.G.N. Jansen. **Dhr. R. van Bommel** hoopt op woensdag 31 oktober om 12.30 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Models of curves: The

Birch and Swinnerton-Dyer conjecture & ordinary reduction'. Promotor is prof.dr. S.J. Edixhoven. **Mw. E. Dirks** hoopt op woensdag 31 oktober om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Psychosocial Functioning in Toddlers with Moderate Hearing Loss: The Importance of Caregivers'. Promotoren zijn prof.dr. C. Rieffe en prof.dr.ir. J.H.M. Frijns. **Mw. T.C. Schneider** hoopt op woensdag 31 oktober om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'Novel treatment for advanced thyroid cancer and elucidation of biomarkers'. Promotoren zijn prof.dr.ir. J.J.M. van der Hoeven en prof. dr. J. Morreau. **Dhr. P.M. Noorlander** hoopt op woensdag 31 oktober om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Alignment in Eastern Neo-Aramaic Languages from a Typological Perspective'. Promotor is prof.dr. H. Gzella. **Dhr. H. Wang** hoopt op donderdag 1 november om 10.00 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Stochastic and Deterministic Algorithms for Continuous Black-Box Optimization'. Promotor is prof.dr. T.H.W. Bäck. **Mw. M. Liu** hoopt op donderdag 1 november om 11.15 uur te promoveren tot

doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Tone and intonation processing: From ambiguous acoustic signal to linguistic representation'. Promotor is prof.dr. N.O. Schiller. **Mw. S.T. Zeegers** hoopt op donderdag 1 november om 12.30 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'X-ray spectroscopy of interstellar dust: From the laboratory to the Galaxy'. Promotor is prof.dr. A.G.G.M. Tielens. **Mw. Y. Suzuki** hoopt op donderdag 1 november om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is 'From the Macro to the Microvasculature: Temporal and Spatial Visualization using Arterial Spin Labeling'. Promotor is prof.dr. A. Webb. **Mw. R.J. Rotgans** hoopt op donderdag 1 november om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Veranderend kunstenaarschap'. Promotoren zijn prof. F.C. de Ruiter en prof.dr. P.L.C. van Geert (RU Groningen). **Mw. V.I.P. Keizer** hoopt op donderdag 1 november om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is 'Quantitative live cell imaging of glucocorticoid receptor dynamics in the nucleus'. Promotoren zijn dr. M.J.M. Schaaf en prof.dr. S.J.T. van Noort.

Maretjes

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 worden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan. Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor

één uur per week **bijles en huiswerkbegeleiding** op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord**, 23 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8, waarvan 7 met vergoeding van 5 tot 10 euro. **Voortgezet onderwijs**: *Nederlands, 3havo. *Engels, 4havo. Engels, brugklas Speciaal Voortgezet onderwijs. *Engels, brugklas anderstaligen. *Nederlands, 3havo. *Nederlands, brugklas vmbo-TL

Nederlands, 2mavo-havo. Nederlands, 3mavo. Nederlands, 2vmbo. Nederlands, 2hbo, onderzoeksverslagen maken. *Nederlands, Engels, 2-VSO. *Engels, 5-vwo. Frans, Engels, brugklas mavo-havo. **Leiden-Zuid**, 4 leerlingen **basisonderwijs**, groep 4 t/m 8. Voortgezet onderwijs: Engels, 3mavo. Onderwijswinkel Driftstraat 77, ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoomen@owwleiden.nl.

Heb jij altijd al in gesprek willen gaan met een ambassadeur of diplomaat om meer te weten te komen over de wereld der diplomatie? Op 31 oktober kan dat! SIB-Leiden organiseert dan de jaarlijkse 'Japanse Tafeltjes Avond' van 20:00 tot 22:00 (inloop 19:30). Daarbij kun je in vier gespreksrondes praten met ambassadeurs en diplomaten van Haagse ambassades en alles vragen over diplomatie, politiek, cultuur, en

meer. Aanmelden is gratis en het evenement staat open voor alle Leidse studenten. Zie voor aanmelden het Facebookevenement 'Japanese Tables Evening' of onze website (sibleiden.nl). **Mystiek in mythen, legenden en sprookjes** Maandag 22 oktober, 19.30 uur. Locatie: Sijthoff Doezastraat 1b, Leiden. www.blavatskyhouse.org

Achtergrond

071 - 527 ...

Robotrechters

Professor Corien Prins is hoogleraar Rechten aan Tilburg University en voorzitter van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, een onafhankelijke denktank van de regering. Vrijdag geeft ze een lezing over rechtspraak en digitalisering.

Zijn de dagen van de menselijke rechters geteld?

'Nee. Ik ga in de lezing iets vertellen over de digitalisering van de rechtspraak. Dan hebben we het heel vaak over robotrechters: Komen die er al aan? Mijn stellige overtuiging is dat dat nog redelijk ver weg is. Ik vind dat debat ook niet zo van belang. De technologische ontwikkelingen bieden wel flink wat kansen om met behulp van de hele hoeveelheid data die er in de rechtspraak zit, maar ook daarbuiten, verbanden en patronen zichtbaar te maken. Het biedt nieuwe informatie om verborgen kennis op tafel te krijgen.'

Kunt u voorbeelden geven?

'Zeker. Overheidsinstanties krijgen WOB-verzoeken, onder andere van journalisten, om documenten boven water te krijgen. Die worden ook wel afgewezen. Daar kun je dan weer bezwaar tegen maken. Dit leidt tot een enorme hoeveelheid data, die kun je analyseren: bekijken hoe verschillende organisaties met zo'n WOB-verzoek omgaan. En dan kun je oordelen of er recht is gedaan.

'Datzelfde is mogelijk bij vergunningsaanvragen bij de gemeente. Zie je verschillen tussen gemeenten? Waarom zijn die verschillen er? Heeft dat te maken met de afweging van de individuele rechter? Of de handelende ambtenaar? Zo ver gaan de mogelijkheden van big data.'

Het Programma Kwaliteit en Innovatie rechtspraak (KEI) is een dure flop. Kunnen rechters big data dan wel behappen?

'KEI is een drama geworden. Dat mag alleen niet betekenen dat de je big data en kunstmatige intelligentie links laat liggen. We moeten niet de kop in het zand steken. Op het moment dat politie en opsporingsdiensten gebruik maken van die technologieën om een zaak rond te krijgen, moet je je als rechtelijke macht daar ook in verdiepen. Er is onvoldoende kennis binnen de rechterlijke macht om de inzet van andere partijen in de hele justitieketen goed te kunnen beoordelen. De politie gebruikt technologie om profielen van typen mensen te maken. Aan de hand daarvan nemen ze een besluit wie ze scherper in de gaten gaan houden. De rechter moet wel weten hoe dat in zijn werk gaat.

'Ook aan de advocatenkant zijn er allerlei ontwikkelingen. Bij het voorbereiden op zaken wordt steeds vaker gebruik gemaakt van *legal tech*. Dan wordt met software bijvoorbeeld alles wat met één bepaalde rechter te maken heeft geanalyseerd. Van uitspraken tot privéleven. Bepaalde partijen hebben dus een voordeel, daar moet je als rechter van op de hoogte zijn.'

Tijd voor bijscholing?

'Die krijgen ze ook. Rechters hoeven echter geen technoteuten te worden, ze zijn juristen. Ze moeten wel snappen wat informatie, die bijvoorbeeld naar voren komt uit profielen van politie, betekent.'

Zijn er ook zaken die wel digitaal kunnen?

'Technologie blijft altijd ondersteunend, maar bijvoorbeeld zaken met betrekking tot de verkeerswet zou je deels in bulk kunnen doen. Dat ze *tsjak, tsjak* door de computer gaan en dat er een signaal is als er iets afwijkt, waar dan de mens nog naar moet kijken. Maar uiteindelijk is er altijd nog een rechter die er een klap op moet geven, dat kan dan wel heel snel met slechts een handtekening. Als dat werkt, dan hebben rechters meer tijd voor complexere zaken.' **VB**

Corien Prins, Hans Franken-lezing. Academiegebouw, vrijdag 19 oktober

De vrouw wordt in verhalen soms zelfs uit een onbelangrijk lichaamsdeel van de man: een teen, duim, rib, of zelfs een voorhuid.

Zoveel verschillen we niet

Literatuurwetenschapper onderzoekt ongelijkheid tussen man en vrouw

In haar nieuwe boek *Heuvels van het paradijs* beschrijft Mineke Schipper de eeuwige spanning tussen de seksen, van Adam en Eva tot aan #MeToo. 'We moeten geen fallus- en vaginamonologen voeren, maar dialogen met oog voor elkaars kwetsbaarheden.'

DOOR SUSAN WICHGERS Vrouwen hebben minder macht dan mannen. Dat is vandaag de dag zo, en het is nooit anders geweest. Omdat ze minder sterk zijn? Minder talent hebben? Volgens emeritus hoogleraar interculturele literatuurwetenschap Mineke Schipper moeten we de oorzaak ergens anders zoeken: in de vrouwelijke anatomie. Ze onderzoekt in haar nieuwe boek *Heuvels van het paradijs* waar de man-vrouw-ongelijkheid uit voortkomt, en hoe die door de eeuwen heen deels hetzelfde bleef. 'Ik viel van de ene verbazing in de andere.'

Het boek begint met het vergelijken van verhalen over het scheppen van leven. Schipper bespreekt hoe vruchtbaarheid en het vermogen van vrouwen om kinderen te baren voor ongelijkheid heeft gezorgd. In veel mythen wordt de man eerder geschapen dan de vrouw. De vrouw wordt in sommige verhalen gemaakt van minderwaardig materiaal; soms ontstaat ze zelfs uit een onbelangrijk lichaamsdeel van de man: een teen, duim, rib, of zelfs een voorhuid.

Dit soort verhalen kwam ze zo vaak tegen, dat het volgens Schipper geen toeval kan zijn: het is een heel bewuste omkering van de werkelijkheid. De vrouw mag dan wel kinderen baren, uiteindelijk is de eerste vrouw ontstaan uit een man – en niet omgekeerd.

Uw boek *Trouw nooit een vrouw met grote voeten* (2004), ging over overeenkomsten in spreekwoorden over vrouwen wereldwijd. Zou u zichzelf feminisist noemen?

'Ik heb moeite met die term. Eerder zou ik mezelf een equalist of humanist noemen. Je moet nooit mensen tegen elkaar afzetten; we

moeten juist op zoek naar verbinding. Geen polarisatie en niet alleen zoeken naar verschillen, maar ook nieuwsgierig zijn naar gemeenschappelijkheden.

'Die gemeenschappelijkheden heb ik altijd al fascinerend gevonden. Over de hele wereld hebben mensen hetzelfde lijf. Er zijn maar een paar onderdelen waarin vrouwen van mannen verschillen – op grond daarvan is er een hiërarchie ontstaan.

'De vraag bij die hiërarchische verdeling is dan: wie draagt er meer bij aan het scheppen van leven? Waarom werd dat zo'n fundamentele vraag, waarom moest die discussie eigenlijk gevoerd worden?'

'Al dat getob. Ik kreeg medelijden met de mensheid'

Heuvels van het paradijs bestaat uit drie delen. Het tweede gaat over het spanningsveld tussen angst en begerenswaardigheid. Vaginale tanden die het mannelijk geslachtsdeel zouden verorberen, slangen die naar buiten kronkelen, slaven die werden aangesteld om vrouwen te ontmaagden zodat de man het zelf niet hoefde te doen – de vrouw zou de man namelijk de eerste keer proberen te vergiften met haar vagina. Aan de andere kant is de vrouw ook begerenswaardig: dat blijkt bijvoorbeeld uit de magische eigenschappen die veel culturen aan moedermelk toedichten.

Zou je kunnen stellen dat ongelijkheid voortkomt uit een soort jaloezie van de man?

'Misschien uit angst om overbodig te zijn. Interessant is bijvoorbeeld dat wetenschappers denken dat vrouwen de landbouw hebben uitgevonden. De mannen gingen op jacht, maar die kwamen natuurlijk ook weleens met lege handen thuis. Dan konden de vrouwen toch wat eten op tafel zetten.

'Dat moet een gevoel van ongemak veroorzaakt hebben bij mannen: waar zijn wij nog voor nodig?

Die onbalans, die blijft in zekere zin voortbestaan. Godsdienstwetenschapper Fokke Sierksma vergeleek de uitvinding van de landbouw al met vrouwen die hun eigen geld gingen verdienen in de twintigste eeuw. Ik herinner me dat *NRC Handelsblad* een paar jaar geleden nog een reeks had waarin het ging over relaties waarin een vrouw meer verdiende dan de man. Kennelijk is dat nog altijd een issue, het ligt heel gevoelig.'

Nog zo'n spanningsveld: de macht en de onmacht van de vrouw. Vooral het hoofdstuk over geweld maakt indruk, met afschuwelijke verhalen over lijfstraffen en alderhande ijzeren martelwerktuigen voor borsten (veelzeggend 'borstrippers' genaamd) en vulva's ('Peer van de angst' – googelen op eigen risico).

Het hoofdstuk over geweld is vreselijk om alleen al te lezen, maar u bent er helemaal in gedoken. Hoe vond u dat zelf?

'Het was natuurlijk best heftig. Verschrikkelijk. Maar angst is een slechte raadgever, en angst en geweld liggen vaak in elkaars verlengde. Wie angstig en onzeker is, en fysiek sterk, kiest uit zwakte voor een middel dat letterlijk voor de hand ligt. Die enorme angst kom je overal tegen in de mondelinge overlevering en in geschreven bronnen.'

De verkrachtingscultuur komt later nog aan bod, 'een uitwas van eeuwenlange tradities van ongelijkheid'. Maar ook de populaire cultuur en reclamebeelden van vandaag de dag blijven vrouwen presenteren als fysieke handelswaar, volgens Schipper. In de laatste paar hoofdstukken legt ze meer verbanden met de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen in het heden. Vanzelfsprekend mag een reflectie op #MeToo en de SuitSupply-campagne daarin niet ontbreken.

Hoewel het boek een beetje verdrietig stemt, soms zelfs wat woe-de opwekt (bij vrouwelijke lezers althans), eindigt Schipper hoopvol. We moeten geen 'fallus- en vaginamonologen voeren', maar 'dialogen met oog voor elkaars

kwetsbaarheden'. *'I have a dream'*, besluit ze.

Wat was de interessantste ontdekking die u heeft gedaan in het schrijfproces?

'Ik viel van de ene verbazing in de andere. Ik heb ontzettend medelijden gekregen met de mensheid – al dat getob, al die angsten. Ongelijkheid is wereldwijd nog lang niet voorbij. Het gevoel minder te zijn is bij vrouwen misschien wel geleidelijk in de genen gaan zitten. Als je je daar als vrouw niet bewust van bent, geef je die onzekerheid woordeloos weer door aan je dochter. Vaak zoeken vrouwen verbetering van hun positie ook nu nog vooral via uiterlijk behagen, onder druk van dagelijkse reclameteur. Daar kunnen ze alleen zelf een eind aan maken. We moeten laten zien dat vrouwelijk talent niet bedreigend is. Dat alle talenten nodig zijn om de mensheid een stapje verder te brengen. Een stap terug doen en kijken naar onze gezamenlijke geschiedenis, dát schept de mogelijkheid om met elkaar een nieuwe richting in te slaan.'

Mineke Schipper, *Heuvels van het paradijs*. Een geschiedenis van macht en onmacht. Prometheus, 320 pgs. € 21,99

Een spanningsveld tussen angst en lust: in de cultfilm *Teeth* (2018) verorberen vaginale tanden mannelijke geslachtsdelen.

Xenophobia at the academy

One of Leiden University's unwanted international students speaks out

International students protesting in Lipsius. Photo by Stephanie Beukering

Hundreds of homeless international students are slipping under the university's radar, **Maira Manzali** writes. 'Universities desire these students without taking responsibility for their stay.'

Welkom! This word was repeated throughout the University Orientation week; it was the first word on its booklet. *Welcome to Leiden University*. The mayor of Leiden gave a speech to tell us how pleased he was to have international students. *Welkom*. The first word taught at the one hour-long Dutch course the university provided. *Welkom*.

After this week was over, I no longer heard the word. Instead, after I related the fact that I had no housing, what I most heard were sighs of exasperation. "You are part of the problem", one Dutch woman told me bluntly.

My story of going from a "dorm" in a sports hall, to camping, to couchsurfing, to temporary sublet, to uncertain futures is not exceptional for international students at Dutch universities. It is normalised as a rite of passage; "everybody has a hard time finding housing", "that's normal"; "this happens every September, every September there are at least one-hundred students who have to move from couch to couch, hostel to hostel, pay exorbitant prices, have back-pains, spend hours sending requests for housing, with this process taking from one to three months; some students can't take it and just go back home."

No, that should not be normal. It should not be a "normal part of

moving to the Netherlands", a fact of life decided by the fates from here on to eternity. No. There are reasons why things are so, and there are means to change them.

The reasons? There is not enough student housing because Dutch universities are not legally required to provide it for their students; barring the legal requirement (and the funding), they mostly don't.

The means? Universities must fight to not have their budgets cut, and place the interests of their students, nationals and internationals, in first place.

I did not feel welcome to the University of Leiden when I discovered that most of the ads on *Kamernet* were posted by Dutch students, for other Dutch students. "We are a group of fun students happy to share dinner, drinks, watch films together. Love, PS NO INTERNATIONALS". The ubiquity of the all-caps reinforced the unwelcomeness. After being turned down by posting after posting, it almost began to feel natural that a Dutch girl in my class asked me if I spoke Dutch, and when I answered no, looked puzzled and asked: "Then why did you come study in the Netherlands?"

Like other international graduate students, I came to study here because the University of Leiden has a world-class reputation in Linguistics, Middle Eastern Studies, Asian Studies, Psychology, and Neuroscience, among other fields. I knew its name long before I even fathomed my graduate degree; scholars from Leiden appeared in peer-reviewed articles, their research featured in the news throughout my studies.

Hence, internationals are attract-

ed to Leiden, and Leiden is also attracted to internationals. By publishing in English, Dutch academia has a worldwide projection. International students foster connections, and Dutch universities desire them; they desire these students, however, without taking responsibility for their stay in the Netherlands.

"There are only three students who still need housing in Leiden" stated team leader of the Housing office to a dumb-struck audience of twelve students seeking housing, all of whom knew at least three others in the same situation. Last month a group of international students joined by the youth group of the *Socialistische Partij* ("ROOD") convened with some members of the university's executive board. Many students spoke out. A student from Cyprus has to commute from Amsterdam, spending €20 on transportation every day; she could not get a student discount card due to lack of BSN, which can only be obtained when one has a permanent address.

A student from India was at the "solution" provided by university for the three students it was aware of that still needed housing: he is paying €200 a week for a shared room in Noordwijk, an hour's bike-ride away from the university, and has to leave by October 24th (the university has not extended its rental of the holiday house beyond that date). Since he does not hold EU citizenship, if he does not find housing that allows him to register for a BSN, he will be forced to discontinue his studies.

After hearing these stories, the board did not respond with a word of empathy. Instead, shrugs, eye rolling, coldness. They were convinced

that since two-thirds of Leiden's students do not even sign up for the Housing Office, "most students find housing", so "this isn't really an issue". "But this is because the deadline for applying to housing is BEFORE most of our admissions' decisions," someone pointed out.

This answer showed that they thought that internationals were the problem, rather than the Housing Office's early deadline: "Many internationals shop around for universities in the Netherlands, then they apply for housing then they cancel, and this creates lots of trouble for us, so we need to set this fee and we need to set this early." We brought up the problem of students needing to return to their home country. The comment "well, then there will be more spots left over" elicited a few smiles and giggles from the other board members. Another member condensed the university's attitude towards internationals: "Frankly, it is your fault if you came to live in a foreign country here without already having secured accommodation."

Another flawed argument. When people do try renting before they arrive in Leiden – before they actually get to see the house for which they must pay a deposit – many of them are scammed, as was the case with a French student who was scammed out of €1100. She searched for housing before arriving in Leiden, as the university suggested; is the fact she was scammed and, four months later, still has no housing, her fault?

This brings us to a comment which opened my summary of this event. "There are only three students who still need housing in Leiden." How did they arrive at such a number? During Orientation week, some students had left their emails at the Housing Office; others had gone to their heads of department, who forwarded their emails. From this list of thirty-six students, only six accepted the offer of a shared room in Noordwijk for €200 a week. Of these six, only three still needed housing!

An undergraduate could point out the error of this sophistic logic. The Housing Office has a communication problem; hundreds of homeless international students go unnoticed on its radar.

They do not fathom this possibility, for, the board made clear, they homogenize all their foreign students as elite children who come to the Netherlands for a privileged experience. Rather, some are here to pursue a course which does not exist in our home countries, or not with the correct resources. Some are spending their life savings to be here, some are taking out loans.

When they tell us that the system is as it is, and we must adapt, they are basically saying: do not criticise the system, you have no right, you are not Dutch, if you do not have the money for our basic services, do not come. The fees we have paid, the time we have invested, the emotional overhaul of moving to a new country only to be forced to move back: these are irrelevant to the university administration. Its xenophobia is institutionalized.

Maira Manzali is an international student in Leiden.

Shortly before our deadline, Maira Manzali gave us an update. "We have finally received word back from the board (more than two weeks after the meeting). The BSN problem is very likely to be solved. And they will ask all their employees to offer a room if they have one to spare."

'Rector was a little rude'

The Democratic Students Party collided with rector magnificus Carel Stolker during the University Council's meeting.

BY VINCENT BONGERS Though the university's population is becoming increasingly international, the official language remains Dutch. This is a barrier for foreign students and staff who want to participate in the university's decision making process. A fact which became painfully obvious during the meeting between the university board and the university council, last monday.

The Democratic Students Party (DSP) has a seat on the council and is mostly focused on representing the student population in The Hague. A lot of students and staff there do not master Dutch. The Norwegian Viktor Blichfeldt, council member for DSP and international studies student, inquired to the university board about possibilities to support non-Dutch council members. However, when Carel Stolker answered, he did so in Dutch. Blichfeldt carefully interrupted him, and asked him if he could answer in English. Usually, during meetings, Blichfeldt had a volunteer translator present, but he had to leave early for a class.

Stolker, however, refused. 'No, I will answer in Dutch if you don't mind.' Blichfeldt did mind and protested, but Stolker continued: 'I will do it carefully and slowly.' Het then continued to explain that the university's official language is Dutch. 'That means that the "medezeggenschap" (employee and student participation) is also in Dutch. We don't mind if someone with enough command of the English language responds in English during a meeting. But you have to be able to read the documents, which are written in Dutch.'

'If you do not respond to my question in English, then I will not be able to give a reaction', Blichfeldt responded, who felt sidelined by the board. Stolker, again in Dutch: 'But you have a translator. Oh, he left' Charlotte de Rooy, president of the university council, maneuvered away from the uncomfortable situation: 'Let's continue.'

'I found it disappointing, and frankly a little rude that he kept on refusing to answer in English', Blichfeldt expressed afterwards. 'He just didn't want to communicate with me. We respect that Dutch is the official language, and we have no ambition to change that. But the university's language policy guidelines also state that if there is a good reason to choose English, you can. Also, Stolker didn't really answer my questions, the other council members told me.'

Blichfeldt wants non-Dutch students and staff to be able to participate in the councils. 'We have talked with councils from other universities and there is a solution: simultaneous translation.' Het understands that not all documents can be translated: 'Groningen University supplied an English summary with all documents, so you can see if it is relevant.' The other council members support Blichfeldt, he says. 'We are currently in a language quagmire, and we really need to get out. I can't do my job. It's very frustrating.'

Mooiste levensles: de dood

Metalband Amenra: helende kracht maakt muziek magisch

Het Vlaamse vijftal Amenra vermengt loeiharde metal met diepe weemoed. Vrijdag en zaterdag geeft de band een akoestisch én elektrisch optreden in Leiden. 'De pijn van het leven is onze klei', zegt zanger Colin van Eeckhout. 'Mensen herkennen dat leed.'

DOOR FRANK PROVOOST 'Leiden ken ik nog wel. In Bar & Boos (inmiddels verdwenen kraakpand in de Koppenhinksteeg, red.) hebben we een paar keer gespeeld. Ik heb er na afloop van een optreden zelfs nog de vloer staan dweilen. Echt waar. 'Destijds hoorden we nergens bij. We pasten totaal niet tussen die *tough guys* van de hardcore en metal die vastzaten in hun stramien

van clichés. Wij hadden de drang om iets oprechts te brengen zonder onze dekking hoog te houden. Ge moet wel gedreven zijn om jaren voort te doen als niemand er wakker van ligt en iedereen je raar vindt. Maar we hebben voet bij stuk gehouden en zijn halsstarrig doorgegaan, net zolang tot onze eigen scene ontstond.

'Bij Amenra moet je een beet-

je moeite doen. Op eerste gehoor lijkt onze muziek heel luid, maar met momenten zit het dicht op de huid en geeft het een omarmend gevoel.

'Bij de meeste bands klinkt de zang berekend. Ik ben nog zo'n beetje de enige die in de hoogte zit te krijsen. Dat hysterische, hopeloze stemgeluid heeft mij altijd aange trokken. Ik heb er nooit echt moeite voor gedaan. Het was gewoon: hup en gaan. Als ik schreeuw, dan klinkt het nu eenmaal zo.

'Mijn grootste tegenslag is mijn grootste succes geworden. Toen mijn vader op zijn vijftigste stierf aan kanker, had ik effectief iets om over te zingen. Daar is de noodzakelijkheid en oprechtheid van de muziek alleen maar door gegroeid. Door te sterven heeft hij mij zijn mooiste levensles gegeven.

'De pijn van het leven is onze klei. Veel mensen die ergens mee zitten, herkennen het leed dat we materialiseren. Ze vertellen het na afloop van een show of mailen hun getuigenissen. Heel vaak is daar verlies mee gemoeid. Ik heb dat soort verhalen altijd aangetrokken en heb ook in de psychiatrie gewerkt, maar nu ben ik als muzikant ook een soort zorgverlener. Die helende kracht maakt muziek magisch. Dat ga ik altijd bewaken.

'Veel zangers hebben zoiets van: ik zal je eens vertellen hoe de wereld in elkaar zit. Ik heb me altijd geërgerd aan frontmannen die interessant doen en lame cliché-speeches afdraaien die niets meer betekenen.

'Ik wil geen show verkopen. Vroeger, toen we in kleine zalen speelden, stond ik altijd tussen het volk omdat ik niet meer op het podium paste. Ik vond het oké om zo onderdeel van het publiek te worden. Nog steeds sta ik met mijn rug naar de zaal. Zo wordt de aandacht eerlijk verdeeld: ik wil die niet constant opeisen. Ik maak maar 20 procent uit van de band.

'In het begin waren we alleen welkom in kraakpanden, twintig jaar en zeven albums later toeren we met bands als Converge en Neurosis door de Verenigde Staten. Dat is natuurlijk het summum.

'Momenteel schrijven we muziek voor een project om het einde van de Eerste Wereldoorlog te herdenken. De tristesse en melancholische schoonheid van onze *heimat* - desolate velden met boerderijen, oorlogsgraven en hier en daar een knotwilg - hoor je wel terug.

'Misschien resulteert het in een album, misschien ook niet. Er zal waarschijnlijk eerst nog wat schijf over onze hoofden moeten vallen.'

Vrijdag 19 oktober geeft Amenra een akoestisch optreden in de Leidse Schouwburg (met Jozef van Waissem). Zaterdag 20 oktober staat de band in Gebr. De Nobel (met Toner Low, Hemelbestormer en Soul Grip). Van donderdag 18 oktober t/m zondag 21 oktober is er in Galerie Marktsteeg 10 een expositie te zien met werk van kunstenaars waarmee Amenra heeft samengewerkt. Tickets vrijdag: €25, zaterdag: €27,50, passe-partout: € 47,50

'Ik ben nog zo'n beetje de enige die de hoogte in krijst.' Foto Stephan Vanfleteren

Maestro kan onmogelijk 'nee' zeggen

Dominic Seldis probeert - tevergeefs - niet te schelden

In recordtempo stoom dirigent Dominic Seldis, bekend van het tv-programma *Maestro*, een gelegenheidsorkest met studenten klaar voor optredens in de Leidse Stadsgehoorzaal. 'Jullie zijn te langzaam!'

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN De Britse Dominic Seldis (47), contrabassist, woont nu tien jaar in Nederland en verschijnt sindsdien steeds vaker op televisie. Hij is jurylid bij *Maestro*, waarin BN'ers om de gelijknamige titel strijden door een orkest te dirigeren, en schuift met enige regelmaat aan bij talkshows.

Zijn vrolijke Britsheid doet het goed op tv, maar op de eerste plaats is hij een begaafde contrabas-speler. Hij is aanvoerder van de contrabassen in het Koninklijk Concertgebouworkest, en heeft ook bekende soundtracks op zijn naam staan. Hij speelde in die van *Harry Potter*, de Oscarwinnende muziek van *The English Patient*, en nog iconischer, in de James Bond-kraker *Goldeneye*. Voor wie het (nog) kent: de herkenbare vier eerste tonen - *pa-da-pa-dam* - worden gespeeld door Seldis.

Maar dit weekend staat hij te dirigeren in een tl-verlichte, raamloze repetitieruimte in het Lipsius, voor

een zestigkoppig orkest, te repeteren voor een opvoering van concerten van Tsjajkovski en Bruch, in de Stadsgehoorzaal. Het is een evenement van het T.O.P-orkest (Talent Op Podium), dat (vaak jonge) amateurmusici een podium biedt. Het orkest bestaat onder meer uit leden van het studentorkest Collegium Musicum en (conservatorium-) studenten.

Een van de contrabassisten - zijn 'one and only' privéstudent - heeft hem ervoor gestrikt, zegt Seldis. 'Het ding is: ik vind het onmogelijk om "nee" te zeggen. *Everything just seems fun to me*.'

Klassieke muziek spelen is topsport: het vergt ijzeren discipline, ontelbaar veel uren oefening, en een flinke bak talent. De concurrentie is daarbij ook nog eens moordend. Als musici al zo'n felbegeerde solo-plek weten te bemachtigen naast zo'n bekende dirigent, is dat daarom vaak verderop in hun carrière.

Zodra Seldis begrijpt dat de repetitie in de krant komt, zegt hij: 'Oké, ik zal proberen niet zoveel te schelden.' Dat voornemen gaat snel overboord. Als hij erachter komt dat de vioolsoliste, die haar ingewikkelde solo van Tsjajkovski (*Valse-Scherzo op. 34*, voor de liefhebber) vlekkeloos opvoert, nog op de middelbare school zit, roept hij verontwaar-

digd uit: 'You're still in fucking high school?'

Salomá Bonnema (17) geeft achteraf toe dat ze 'eigenlijk nog niet zo goed was voorbereid'. Ze blijkt een andere versie van het stuk bij zich te hebben, waardoor alle begeleidende muziek ook moet worden aangepast. Al snel staat alle bladmuziek vol potloodstrepen, wat tot de nodige verwarring leidt. 'Zij is de ster', zegt Seldis. 'Als zij sneller wil, gaan wij ook sneller. Jullie reageren te langzaam.' En na een geslaagde poging: '*Absolutely terrific!*'

Meespelen met een solist is een kunst op zich, en meestal speelt een orkest veel langer samen om het te optimaliseren. Concerto's - ten opzichte van symfonieën - zijn het moeilijkst. 'Je moet als orkest juist uit de weg gaan, de solist volgen, en zelf een tweede plaats innemen.'

Dit orkest heeft drie weken - vijf á zes volle repetitiedagen in het weekend - om het goed te krijgen. 'Het is alsof je een kantoor hebt met alleen maar nieuwe mensen dat binnen een week volledig moet functioneren.' De repetitieperiode is daarom ongelofelijk intensief, zegt hij. 'Maar ik heb er vertrouwen in.'

Voor hem is dirigeren zijn ook redelijk nieuw. Hij doet het steeds vaker, zegt hij, maar blijft bescheiden. 'Ik zal nooit een Mahler-concert di-

rigeren. Maar ik hou van concerten die wat laagdrempeliger zijn, voor mensen die normaal niet naar klassieke concerten gaan. Voor mensen die naar *Maestro* kijken. Het draait om de muziek - goede muziek is gewoon goede muziek.'

Talent op Podium Orkest o.l.v. Dominic Seldis

Met o.a. Arthur den Haan (piano) en Salomá Bonnema (viool).

23 oktober, Stadsgehoorzaal. €15 (studenten €10)

Dirigent Dominic Seldis: '*Absolutely terrific!*' Foto Marc de Haan

Het Clubje

Vlnr: Lotte Meester, Ivo Boers, Laura Dees, Pascale Eskes, Gerard Spaans en Vera Zwennes. Foto Taco van der Eb

Column

Initiatie

Het is oktober, en de acacia's op de binnenplaats van het Hôpital de la Pitié-Salpêtrière staan nog in bloei. Een statige laan leidt, geflankeerd door lantaarnpalen en groene houten bankjes, naar het oude ziekenhuisterrein. De mensen die voorbij trekken zijn behalve patiënt, bezoeker, arts of student, ook toerist. Ze stoppen om foto's te nemen van de kapel, die overal bovenuit torent.

In dit ziekenhuis, in deze gebouwen, werkten befaamde neurologen en psychiaters als Charcot, Pinel, Babinski en Janet aan de fundamenteën van hun disciplines. Verschillende ziekten van het zenuwstelsel werden hier voor het eerst beschreven en de eerste wetenschappelijke onderzoeken naar het onderbewuste werden hier verricht.

Ik loop stage op de afdeling kinderpsychiatrie. Het zijn mijn eerste stappen in de medische praktijk, die de rest van mijn loopbaan moeten gaan vormgeven. In de Franse psychiatrie zoek ik een wijsgerig, dynamisch karakter, dat in Nederland grotendeels verloren is gegaan.

Als buitenstaander, officieel in de rol van observator, heb ik de unieke mogelijkheid om mij in verschillende gedaantes te manifesteren. In welke gedaante ben ik echter geloofwaardig? Ik ben nog niet geleerd genoeg om mijn aanspreekvorm als *le docteur Hoffman* te rechtvaardigen, noch gestoord genoeg om als gelijkje te worden aangevoerd door de patiënten.

De grootste barrière blijkt voorsnag de Franse taal. Ik vraag me af wanneer het Nederlandschap nu eens als handicap erkend gaat worden, het is althans invaliderend genoeg als je psychiater in Parijs wilt worden. Om te spreken met mijn voorganger Sigmund Freud, die in 1885 stage liep in het Salpêtrière en dezelfde barrière ervoer: 'Het lijkt of ik elke dag meer moeite heb met het uitspreken van deze ellendige klanken.'

Op de Dag van de Psychotherapie spreken psychiaters over spiegels, incest en de dood. Ze verwijzen naar een novelle van Klaus Mann, de moeder van Proust en de snor van Hitler. De precieze inhoud van de mededelingen blijft nochtans voor mij verborgen. Is dit misschien een passende kennisgeving met de psychoanalyse, dat immers de verborgen binnenwereld bestudeert en in sommige scholen het niet-begrijpen zelfs tot doel heeft?

Op de afdeling, onder de kinderen, maak ik noodgedwongen gebruik van mijn lichaam. Wanneer we gaan voetballen en mijn verstand een ogenblik verduisterd geraakt, maakt mijn been een krachtige beweging, die echter maar voor de helft de bal bereikt. Niemand moet huilen, toch voel ik mij er niet door geholpen. De teenblessure die ik eraan overhoud voldoet evenmin als initiatie.

Tussen wal en schip gevallen, is daar dan ten langen leste redding, als een verkoudheidsvirus zijn intrede doet, dat zich wel gewoon aan de kalender houdt. Het virus ontziet niemand en verenigt arts, patiënt en student in een *gesamtkunstwerk* van snot, hoest en zakdoeken. Zoiets schept toch een band.

TIM HOFFMAN is student geneeskunde

‘We zijn echt vrienden geworden’

De makers van de etymologische scheurkalender

Pascale Eskes (22, onderzoeksmaster Taalwetenschap): 'Lotte kwam op het idee om een scheurkalender van etymologieën te maken.'

Lotte Meester (22, onderzoeksmaster Taalwetenschap): 'Ik had van mijn ouders een etymologieënscheurkalender gekregen van Van Dale, maar die was suf! Ik had er na twee maanden al genoeg van. Toen heb ik in de Facebook-groep van taalwetenschap gevraagd of er mensen waren die zin hadden om zelf een scheurkalender te maken.'

Laura Dees (20, Taalwetenschap): 'We hebben allemaal de specialisatie Vergelijkende Indo-Europese Taalwetenschap gedaan. Maar door de kalender zijn we echt vrienden geworden.'

Meester: 'We hebben ook een WhatsApp-groep waarin we taalkundige varianten op memes verzinnen, zoals

die van "he protec, we attac" afmaken met "he trace way bacc", omdat historisch taalkundigen zich ook bezig houden met de herkomst van woorden die heel ver teruggaan.'

Eskes: 'Er zitten heel wat uren in.'

Gerard Spaans (23, Taalwetenschap): 'We zijn al sinds februari bezig. Het waren behoorlijk wat middagen in de UB.'

Ivo Boers (21, Latijns-Amerikastudies): 'We hebben onze lievelingsetymologie of verwijzingen naar feestdagen op onze geboortedag gezet.'

Spaans: 'De verjaardagen van bekende taalkundigen worden ook vermeld.'

Vera Zwennes (20, Taalwetenschap): 'Mijn favoriete woord is "kompaan", ik vind de herkomst ervan zo mooi. Die staat dan ook op mijn verjaardag.'

Meester: 'Sst, niet *spoil*en! We zijn bijzonder gesteld op de etymologie van

"fauteuil". Dat woord is herleid van het Frankische "faldistol", en dat komt weer uit het Proto-Germaans als "faldistolaz", wat "vouwstoel" betekent. Dus wat begon als een vouwstoel is nu een fauteuil. Wat we ook leuk vonden is dat "guest" en "hostis", het Latijnse woord voor "vijand", afkomstig zijn van dezelfde Proto-Indo-Europese voorouder.'

Eskes: 'De verkoop gaat goed.'

Meester: 'De kalender kost tien euro. Bestellen kan tot en met vrijdag.'

Spaans: 'We dachten eerst dat we een oplage van 150 wel genoeg zou zijn. Gisteren was dat het dubbele. En ik kreeg net een berichtje van de drukker dat er nog vierhonderd exemplaren bij kunnen worden gedrukt!'

Zwennes: 'Ik vind het fantastisch om bezig te zijn met de herkomst van woorden. Ik zou dit best als werk willen doen, na

mijn studie. Maar dat is denk ik wel lastig.'

Spaans: 'Na twee jaar zijn de leuke etymologieën wel op. Hoewel; nog steeds komen we woorden tegen die we op de kalender zouden willen zetten.'

Zwennes: 'Ik wil "cereal" nog steeds opnemen.'

Eskes: 'Ja, "cereal" heeft een leuke etymologie. Maar nogal een lang verhaal. Dat is toch minder interessant voor mensen die geen taalstudie hebben gedaan.'

Boers: 'Alle etymologieën moeten we samenvatten in zeventig woorden.'

Meester: 'Maar waar gehakt wordt, vallen spaanders.'

DOOR MONICA PRELLER

De kalender kost 10 euro en kan t/m vrijdag 19 oktober besteld worden via goo.gl/dAwcJP

Bandirah

